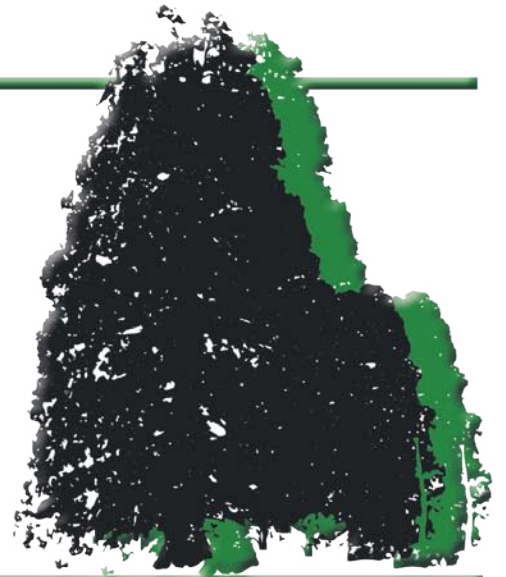

ŠZK SEKVOJ

junij/rožnik 2013

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

Spoštovani krajanji in cenjene krajanke, ob prazniku Krajevne skupnosti Birčna vas vam iskreno čestitamo z naslednjo mislijo:

*»Svetle, vesele in srečne misli privlačijo k nam svetle,
vesele in srečne stvari, ki odganjajo skrbi proč.
Le verjeti je potrebno in vse stvari so mogoče.«*

Svet KS Birčna vas

Beseda urednice

Hvala ti, življenje

Z radostjo v srcih vas pozdravljamo cenjeni krajanji, drage krajanke. Pošiljamo vam zdravilno sporočilo ljubezni. V tej krasni pomladi, ki prinaša novo rojstvo. Pomlad je vedno čas brstenja, preporeda in razcveta. Dovolimo si ga doživeti tudi v sebi. Nihče nam tega ne brani. Le naše lastne misli... Drugi so nam natakneli očala, skozi katera gledamo svet. V tem svetem času si tega ne smemo več dovoliti. Tu smo,

da izpolnimo svoje poslanstvo. Ta pomlad je posebna. Prinaša novo rojstvo skozi preobrazbo starega zavedanja. Tu smo. V času udejanjenja velikih sprememb.

Zazrite se vase. Dvignite se v zavesti. V zavesti, da ste čudovit človek. Bogastvo je v srcu. To imejte venomer pred očmi. Vsakdo je krasen in je tak po nekem načrtu. Ure odštevajte! Do Resnice ni več daleč. Razmišljajte... Osvobodite napetosti v sebi s pisanjem. Imate svojo svobodno voljo. Uporabite jo. Zdaj je skrajni čas. Sila, ki je ta svet ustvarila z ljubeznijo, čaka vaš klic. Vsak glas šteje. Zdi se kot utvara... Pa ni! Pravico imate do svojega mišljenja. Pogovorite se s sabo... Stopite na svojo pot! Sami odločate o svoji usodi. Velike laži in zgodovinske prevare so sodelavcem Luči že razodete. Zbudite se... Jaz vam to srečo privoščim! Odločitev je vaša. Prevzemite odgovornost zanjo. Spremenite miselne vzorce v glavi. Prosite za vse, kar vam na vašo dobroto srca pripada! Dovolite si to, saj gre vendar za vaše življenje! Zahtevajte odrešitev sveta od zla! Pišite o tem. Svet je ustvarila ljubezen. Svet odrešuje ljubezen. Vem, da tega še ne vidite. Zaupajte Resnici. Nov svet se gradi na Zaupanju. Vse življenje ste verjeli vzorcem drugih. Zlagani zgodbi. Dovolili ste, da so vam drugi kazali pot. Pozabili ste. Po načrtu smo imeli prikrit spomin. Čas je, da vstanete v sebi. V zavedanju. Dvignite svoj glas za odrešitev. Jaz dvigujem v Luč vse vaše stiske, trpljenje in dobra dela, ki ste jih tako širokogrudno sejali med nami. Ker vas cenim! Ker mi je to dovoljeno! Ker je moja želja srca čisto čista.

Naredite dobro delo vsak dan. Brez panike. Tiho, smehljaje. Predajte se valovom življenja. Opazujte. Modro se odločajte. V tem trenutku sta potrebna le mir in ljubezen. Vaš klic in dobrota. Hodite po zemlji in jo blagoslovajte. Poljubite jo in ne klatite sonca z neba s preklinjanjem. Vzemite si čas za svoje misli. Zapojte si eno pesem. Pozdravite metulje in čebelice. Naberite lipove cvetove. Narežite ingver v med. Najete se svežih gozdnih jagod.

Naredite si kremo iz ognjiča. Bodite odprti za novo. Živite vsak trenutek v srcu. Pustite živalim živeti. Naberite šopek rož. Blagoslovite svoje prednike. Poslušajte petje ptic. Prosite za pomoč. Popazite otroka. Spomnite se prijateljev. Ugasnite televizijo in se pogovarjajte. Pobožajte in objemite starejšega človeka. Ne zahtevajte. Darujte! Specite češnjev štrudel. Specite pehtranovo potico. Ne kupujte več čistil. Blagoslovite vsakega, ki ga srečate. Odmislite materialno. Pojdite na sprehod v gozd! Sledite srcu! Pojdite po vodo na izvir. Z ljubeznijo opravite delo v vinogradu. Na vrtu, na polju. Delajte tisto, kar srce želi! Bodite veseli! In hvaležni! Vse je imelo smisel. Vse naše težke preizkušnje. Vse plemenitosti srca. Dovolite, da se zgodi to, kar se zgoditi mora. Bodite ponosni nase!

Pošiljamo vam zdravilno sporočilo ljubezni. Hvala, ker ste zaupali. Hvala za pot, ki smo jo prehodili skupaj. Obilje prihaja. Zahvalimo se življenju za vsak dan! Hvala sekvojam za šum mogočnosti! V radostnem dnevu bo pozabljeno vse gorje. Zaupajte zdaj! Bodite dobri in prižgite svečko za odrešitev vsak dan! Želimo vas videti srečne!

Vida Roženbergar

Beseda predsednice Sveta KS Birčna vas

Volja, vztrajnost, optimizem...

Na žalost se splošno slabo finančno stanje naše države še vedno čuti tudi pri delovanju KS in posledično pri izvedbi predvidenih aktivnosti. Vendar se bomo še naprej **trudili**, da do konca našega mandata **dosežemo večino zastavljenih ciljev**. Upamo, da bodo rezultati našega dela kmalu tudi vidni.

Z ustreznimi službami na občinski upravi oz. njihovimi izvajalci redno sodelujemo in se **dogovarjamo o vzdrževanju stanja cest** ter saniranju oz. preplastitvi na nekaterih odsekih izredno slabih cest ter o **urediti odvodnjavanja**. Ustrezne službe tudi opozarjamo, da **izvršujejo reden pregled** in sanacijo oz. manjša **popravila cest** ter redno **kosijo bankine** na območju krajevne skupnosti.

Izgradnja kanalizacijskega omrežja se je sicer **zaključila** septembra 2012, vendar pa še vedno **omrežje ni bilo predano v uporabo**. Ko bo omrežje predano v uporabo, **bo potrebno izvesti še gradbena dela za priključitev posameznega gospodinjstva na omrežje**, za kar **mora poskrbeti sam lastnik stavbe glede na navodila pooblaščenih oseb** upravljalca komunalne infrastrukture (Komunala Novo mesto d.o.o.). **Višina stroška** izgradnje posameznega priključka **je odvisna od obsega del** oz. dolžine voda. Poleg tega pa bo za priključitev na kanalizacijsko omrežje **potrebno plačati komunalni prispevek**, ki bo odmerjen na zahtevo zavezanca, lahko pa bo plačan **v največ 10 obrokih** (več o odmeri komunalnega prispevka: Odlok o podlagah in merilih za odmero komunalnega prispevka za MO Novo mesto; Uradni list RS, št. 62/2010). Še vedno je **nekaj odsekov cest** oz. zemljišč, ki **niso** bila ustrezna **sanirana** po zaključku izgradnje, vendar **vztrajamo**, da se stanje čimprej spravi v takšno, kot je bilo **pred začetkom gradnje**.

V organizaciji članov Sveta KS Birčna vas je bilo **izvedenih nekaj družabnih prireditev** oz. srečanj. Zavedati se moramo, da se ravno na takšnih srečanjih s kakršnimi koli pogovori **zbližamo, začutimo utrip po vaseh, si izmenjamo mnenja in izkušnje** ter tudi na ta način pozabimo na vsakodnevne skrbi, s tem pa **izboljšamo kvaliteto življenja**. Na **tradicionalnem krajevnem pohodu** ob prazniku KS smo se družili v začetku junija 2012 in 2013, **prireditve ob dnevu žena** in materinskem dnevu pa je bila marca letos. Vsekakor bodo ta tradicionalna **druženja organizirana tudi v prihodnje**. Krajanje smo **pozvali**, da se udeležijo **čistilne akcije**. Udeležba je bila sicer skromna, vendar pa upam, da **smo vsem**, ki so nas opazili pri pobiranju odpadkov, **sporočili, da odpadki ne sodijo v naravo** ampak v ustrezne zabojnike za odpadke.

Člani sveta smo bili **prisotni na večini srečanj različnih društev**, ki delujejo v KS. Vse tudi **finančno podpiramo**, da bi bilo njihovo delovanje še uspešnejše. **Vsa društva se izredno trudijo delovati po svojih najboljših močeh** in so na svojih področjih **izredno uspešna**. Zavedati se je potrebno, da je v delovanje društva potrebno **vložiti veliko prostovoljnega dela, prostega časa, energije in dobre volje**. Še posebej uspešna so **vsa tri gasilska društva** - PGD Lakovnice, PGD Mali Podljuben in PDG Stranska vas, ki sodelujejo na vseh tekmovanjih po Dolenjskem, včasih tudi drugod. **Za vse dosežke jim iskreno čestitamo** in jim **želimo**, da bi tako **zavidljive rezultate** dosegli **tudi v prihodnje**. Pri organizaciji raznih srečanj **so uspešna tudi naslednja društva**: KO Rdečega križa, KO Društva upokojujencev ter KO Zveze združenj borcev za vrednote NOB.

Vsem **sodelavcem** pri ustvarjanju oz. pisanju člankov za **naše krajevno glasilo Šum sekvoj** člani Sveta KS izrekamo **veliko pohvalo**. Še posebej pa velja **izredna zahvala Vidi Roženbergar in Srečku Petricu**, saj **neutrudno vztrajata** pri oblikovanju glasila. Zavedamo se, da je za izdajo glasila potrebno vložiti veliko truda in prostega časa in veseli smo, da jima že toliko časa uspeva ustvarjati glasilo, ki je **naši krajevni skupnosti v ponos**.

Za konec le še spodbuda: **»Namera je tisto, kar vodi k uresničitvi cilja - to je tista močna neutrudna volja, ki premaga vse težave.«**

Za Svet KS Birčna vas
Darja Marjanović

Druži nas dvanajst naših vasi

Sprehod po vaseh KS Birčna vas

Območje naše krajevne skupnosti je precej obsežno, vendar vasi med seboj niso dovolj povezane. Prav to dejstvo je bilo tudi eden od razlogov, da smo pred sedmimi leti pričeli s pohodom po krajevni skupnosti. Z namenom, da **bi se ljudje med seboj bolje spoznali in uvideli, v kako v lepem delu Slovenije živimo**. Krajevna skupnost Birčna vas obsega **12 vasi s 1368 prebivalci** (podatek 2012). Spodaj je navedenih nekaj statističnih podatkov iz katerih se da razbrati, da se v povprečju **število prebivalcev** v teh naseljih **povečuje**. Razveseljivo je v našem okolju **vse več mladih**. Podatki so prevzeti iz podatkov Statističnega urada RS, popisa prebivalcev leta 2002, podatkov GURS in sodelovanjem nekaterih svetnikov v KS Birčna vas.

BIRČNA VAS: sedež krajevne skupnosti s sedežem podružnične šole Šmihel pri Novem mestu, **železniško postajo**. Skozi potekata povezovalna **cesta z Belo Krajino** in železnica. V vasi je **107 hišnih števil**, 365 prebivalcev (popis leta 2002), 381 prebivalcev (podatki statističnega urada RS 2008), **377 prebivalcev** (leta 2012)

DOLENJE LAKOVNICE: **18 hišnih števil**, 79 prebivalcev (2002), 78 prebivalcev (2008), **78 prebivalcev** (2012)

GORENJE LAKOVNICE: **22 hišnih števil**, 78 prebivalcev (2002), 83 prebivalcev (2008), **85 prebivalcev** (2012)

Gorenje in Dolenje Lakovnice povezuje zlasti **gasilski dom PGD Lakovnice**, ki je označen s hišno številko Gor. Lakovnice 18 in je **center dogajanja** predvsem na področju gasilstva. Gasilci so aktivni tudi na tekmovalnem po-

dročju. Oktobra 2012 je bila v ta namen s strani Radia Krka posneta in objavljena **predstavitve** gasilskega društva. Na Cerovcu (uradno so to Gor. Lakovnice) stoji **cerkev sv. Florjana in spomenik padlim borcem NOB**. Sredi Gor. Lakovnic stoji **kapelica**.

GORENJE MRAŠEVO: **15 hišnih števil**, 39 prebivalcev (2002), 41 prebivalcev (2008), **37 prebivalcev** (2012)

Vas Gorenje Mraševo je manjša vas, ki na južni strani meji na Ljubenski hrib, na severni strani pa pod njo teče presihajoči **potok**, ki se v vasi Potok izliva v reko Krko. Vas leži na višini **240 m nad morjem**. Ob lepem vremenu je **čudovit razgled**, saj se proti severozahodu odpira pogled na Stražo, Straški hrib, na severu Kuzarjev Kal, za njim Trško goro in grad Hmeljnik, na severovzhodu se vidi vse do Kuma. Na južni strani vasi pa se vzpenja **Ljubenski hrib**, ki je **priljubljena točka** tako **pohodnikov**, ne nazadnje **gobarjev** in tistih, ki so **željni narave** in sprehodov. Skozi vas vodi cesta, ki povezuje Stražo z Uršnimi seli in jo uporabljajo **kolesarji** za svoje rekreativne ture.

JAMA: **14 hišnih števil**, 20 prebivalcev (2002), 29 prebivalcev (2008), **29 prebivalcev** (2012)

Vas je dobila ime po **kraški jami** Kotarjeva prepadna, ki leži pod vasjo in sodi med vodne jame na plitvem kraškem ravniku južno od Novega mesta. Vhod vanjo je večji vdor ob potoku Petelinec. Jamo so leta 1931 raziskali člani DZRJ Ljubljana. Na dnu 18 m globokega vhodnega brezna je **obsežen kamnit podor**, ki se proti jugu spušča še 16 m do **treh jezer**, globokih do 2 m. Voda odteka proti zahodu, k bližnjem **izviru** ob potoku. Pod vhodno vertikalno se proti severu odpira rov v zgornjo etažo, ki pripelje v **večjo kapniško dvorano**. Iz nje dalje vodita dva lepo zasigana rova, ki se po nekaj deset metrih končata. Jama je nekdaj služila kot **lokalni vodni vir**, pred drugo svetovno vojno so domačini vanjo celo postavili lestve. Območje je **zavarovano** v okviru Nature 2000, in sicer zaradi habitata **človeške ribice**.

MALI PODLJUBEN: **14 hišnih števil**, 35 prebivalcev (2002), 44 prebivalcev (2008), **43 prebivalcev** (2012)

Mali Podljudben je majhna vasica v krajevni skupnosti Birčna vas. Krajanje se v večini ukvarjajo s **kmetijstvom in poljedelstvom**. Značilnost našega kraja je **jama**, ki leži na obrobju vasi. Včasih je bil to **vaški vodnjak**, ki je služil za napajanje živine ter za oskrbo vaščanov z vodo. Danes se ta jama malo uporablja, je pa pomembna v času suše, da si ljudje napolnijo domače vodnjake. Že pred časom, je bila jama v že zelo slabem stanju, zato so vaščani združili moči in **jo obnovili**. Tako je sedaj možen varen vstop vanjo, kjer so že **ob vhodu vidni kapniki**.

PETANE: **9 hišnih števil**, 44 prebivalcev (2002), 42 prebivalcev (2008), **35 prebivalcev** (2012).

Na Petane je možno priti po gozdni cesti iz

Birčne vasi in po asfaltni cesti iz Velikega Podljubna. Obe poti se spojita ravno na Petanih in skupaj vodita proti Straži. Pod vasjo je v gozdu značilen **izvir potoka**, ki teče po dolini med Malim Podljubnom, Mraševim in naprej proti Praprečam in se v vasi Potok izliva v Krko. **Zanimivost** tega izvira, ki mu domačini pravijo Suhornica je, da ob večjih padavinah v zelo kratkem času začne bruhati ogromne količine vode. Tik pred izbruhom vode se do bližnjih hiš zasliši **bučanje in šumenje**, ki pa v enem ali dveh dneh izgine in zopet se izvir in potok vrmeta v staro strugo.

RAJNOVŠČE: 7 hišnih števil, 34 prebivalcev (2002), 36 prebivalcev (2008), 33 prebivalcev (2012)

Ob gozdnem robu jugovzhodno od jedra naselja Rajnovšče se nahaja **Arheološko območje Kozji kamen**. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov srednjeveške lončenine (okoli 1000-1500 leta) je pokazal ekstenzivni terenski pregled 2012. Leta 1989 je bilo leto **pridobitve** vodovoda, asfaltirana cesta in z novim transformatorjem na Rakovniku tudi močnejša elektrika. Za božične praznike so Rajnovščani leta 2012 že sedmič postavili **jaslice sredi vasi**.

RAKOVNIK PRI BIRČNI VASI: 14 hišnih števil, 35 prebivalcev (2002), 33 prebivalcev (2008), 32 prebivalcev (2012)

Ob lokalni cesti, ki je ena od povezav tudi z drugimi vasmi pod Gorjanci, v južnem delu vasi stoji **Tomaževa domačija**, ki spada med uporabno stavbno dediščino. Domačijo iz sredine 19. stoletja in obsega vrhhlavna hiša z lesenim triprostornim bivalnim delom in iz kamna zidanim hlevom ter toplar z enim parom oken. Hiša je bila še v prvi polovici prejšnjega stoletja naseljena.

STRANSKA VAS: 150 hišnih števil, 357 prebivalcev (2002), 410 prebivalcev (2008),

436 prebivalcev (2012)

Je **največja** vas po površini in številu prebivalcev v KS. Del vasi ima javno razsvetlavo, **gasilski dom** z aktivnimi gasilci, **prostor za srečanja in prireditve, cerkev in pokopališče**.

VELIKI PODLJUBEN: 36 hišnih števil, 99 prebivalcev (2002), 105 prebivalcev (2008), 102 prebivalcev (2012)

Je sicer majhna vas, a ima **javno razsvetlavo** in dobro **urejeno cestno mrežo**.

VRH PRI LJUBNU: 24 hišnih števil, 88 prebivalcev (2002), 96 prebivalcev (2008), 81 prebivalcev (2012)

Danes vas Vrh pri Ljubnu šteje 25 hiš. V središču vasi, ki je tudi najvišja točka na višini **213 m**, stoji **kapelica sv. Bernardke**, iz katere ob posebnih priložnostih zazvoni zvon. Na dveh koncih vasi izvirata **studenca**, ki sta v preteklosti oskrbovala prebivalce z vodo. Še danes vidimo **korita**, kjer so napajali domače živali in prali perilo. Kljub sodobnemu načinu življenja vaščani še danes ohranjajo **kmetijsko dejavnost**. V naši krajevni skupnosti **ni nobene trgovine in vrtca**. Včasih so bile dobre javne prometne povezave z Novim mesto, danes pa tega ni več. To posebej občutijo starejši prebivalci naših vasi, saj vsi nimajo avtomobilov in tudi ne sorodnikov, ki bi jih vozili po opravkih.

Posredovanja te problematike pristojnim, do sedaj še niso naletela na razumevanje. Še večji **problem glede prevozov** je ob vikendih, ko vozi tudi zelo malo vlakov. Morda bo kdo ob tem **začutil tržno nišo in razmislil** o odprtju trgovine, vrtca... in se pridružil kar številnim posameznikom v našem okolju, ki si s svojim znanjem in lastnim podjetjem služijo kruh.

Z gornjim zapisom sem zbrala nekaj informacij, za pokušino. Vem pa, da ljudje še veliko veste o naši zgodovini. Pokličite nas! Z veseljem bomo prišli k vam in zapisali. Podatki so prevzeti iz podatkov Statističnega urada RS, popisa prebivalcev leta 2002, podatkov GURS in sodelovanjem nekaterih svetnikov v KS Birčna vas (Rafael Fabjan, Bukovec Vid, Jakše Meri, Šušteršič Silva).

Sprehodimo se kdaj po naših vaseh in spoznavajmo naše ljudi in naš prelepi domači svet! V prijateljstvu smo močnejši!

Predstavitev pripravila **Majda Mešič**
Slike **Majda Mešič** in **Srečko Petric**

Kako je nastala Birčna vas

Birčna vas je kako uro od Poganc proti zahodu ravno pri Ruperški grajščini, ki je bila Mehovska last. Tu imamo slovensko podlago, zakaj »**birišt**« je pomenjal v staroslovenščini prvotno **častno ime**, ker je **razglašal vladarjeva povelja**. Pozneje so se priskutili ljudem, ker so surovo ravnali z njimi, zlasti pri pobiranju davkov in desetine.

Čisto naravno je, da so imeli Mehovci takih ljudi po svojih posestvih dovolj.

In jeden teh biričev je dal ime in začetek vasi – BIRČNA VAS.

Povzete iz »DOM IN SVET«, 1891
poiskala **Ana Ponikvar**

Golaž se je prilegel

Prijetna senca v gozdu

Zavetje v gasilskem domu

Dobrote pri Šušteršičevih

Naš tradicionalni krajevni pohod

Po cvetočih travnikih do Lakovnic

Osmi tradicionalni pohod po vaseh krajevne skupnosti Birčna vas, organiziran v počastitev praznika krajevne skupnosti 27. maja, smo letos prehodili po trasi **od Ruperč vrha do Lakovnic**. Zbralo se nas je okrog **30 pohodnikov**. Napotili smo se preko Kremenjaka, Stranske vasi, do Rajnovšč. Pot smo ubrali **med travniki**, ki so letos še posebej polni raznih cvetočih rož. Pri **Šušteršičevih na Rajnovščah** smo bili **gostoljubno postreženi** z okrepčilom. Hojo smo zatem nadaljevali po dolini vzhodno od Rakovnika in se znova prepričali, kako **lepo naravo imamo na domačem pragu**. Od Rakovnika smo po travni poti prišli do Lakovnic. Ker so se od Gorjancev približevali črni oblaki z grmenjem, smo našo pot malo skrajšali. Na **cilju pri gasilskem domu na Lakovnicah** sta nas čakala **Jože in Srečo**. Navdušeni smo se prepričali, da je **Jože odličen kuhar bograča**, ki smo ga **z veseljem pojedli**. Dež nas je pregнал pod streho v **dvorano gasilskega doma**, kjer smo še poklepetali. Kljub temu, da nas je bilo letos malo manj kot običajno, smo preživeli prijetno popoldne v **druženju**, pogovoru, smehu in občudovanju domačih naravnih lepot ter spoznavanju sokrajanov. Naslednje leto se pridružite še vsi ostali!

Beseda in slike **Majda Meštrić**

Krajši odmor

Kuhar z ljubeznijo

Razveseljive novice iz Birčne vasi

Športna druženja sosedov

V gornjem delu Birčne vasi se sosedje dobivamo vsaj enkrat letno na športnih druženjih, ki potekajo dopoldne športno, popoldne so zabavne igre, vse pa se nadaljuje z druženjem v noč. Potrebno je le malo dobre volje in dobro sosedski odnosi so tu. Predstavljamo vam nekaj utrinkov naših druženj.

Bogdan Mali

Met na koš

Naši kolesarji

Žoga gre v gol

Fračarji in lokostrelci

Za skupno mizo

Krajevna organizacija ZB za vrednote NOB Birčna vas

Ohranjamo vrednote, prebujamo zavest

Člani KO ZB za vrednote NOB Birčna vas smo bili tudi v preteklem letu dejavni. **Skrbeli smo za spominska obeležja NOB**, za naši še živeči **borki Marijo Petric in Kristino Škufca** in pripravili več akcij. Šli smo po Sloveniji in se udeležili niza spominskih prireditev in proslav. Posebej slovesno je bilo v Stožicah na koncertu za Svobodo za kruh 27. aprila letos.

Letni zbor članov

Poročili o dejavnosti in materialno finančnem poslovanju KO ZB NOB Birčna vas za leto 2012 (predsednika in blagajničarke) je zbor potrdil ter **sprejel predlog smernic** in program dejavnosti KO ZB NOB Birčna vas za leto 2013. Pobrli smo članarino ter zaključili s prijetnim druženjem in malico.

Dan upora proti okupatorju in Dan OF smo praznovali v Ljubljani in letos.

Ob 71. obletnici ustanovitve OF je bilo na prenovljenem Kongresnem trgu v Ljubljani veliko zborovanje.

Ob 72. obletnici ustanovitve OF pa je bil v **Stožicah** pri Ljubljani **koncert** treh pevskih zborov in mnogih drugih izvajalcev. Nosilno vlogo je imel zamejski Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič ob ljubljanskem moškem Partizanskem pevskem zboru in zboru Kombinat. Ljubljana je gostila več kot deset tisoč obiskovalcev, mi smo bili med njimi. Bilo je nepozabno.

Prvi maj na Javorovici - Tradicionalni pohod in proslava ter mnogo udeležencev na Javorovici, med njimi so bili naš praporščak in tudi mnogi člani naše KO ZB.

Spominske slovesnosti - Bili smo na spominskih slovesnostih pri Beceletovi jami nad Otočcem, na Dolžu, pri Otavcu, v Dražgošah, v Gabrju, Žužemberku.

Nekateri so se rokovali s predsednikom države.

Dražgoše (nedelja, 13. januar 2013)

Beceletova jama (sobota, 22.september.2012).

Fontanot - Prva nedelja v oktobru. **Tradicijo ohranjajo** tudi italijanski rodoljubi. Skupaj smo pripravili kratko spominsko slovesnost za borca italijanske brigade Fontanot Bruna Grgoleta.

Dan spomina na mrtve - Skrbni svojci in člani organizacije ZB za vrednote NOB tudi sicer **skrbijo za spominska obeležja NOB** v naši KS.

Vse več nas je, ki spoznavamo pomen vrednot in pridobitev NOB in povojnega samoupravnega socialističnega razvoja v dobrobit delovnih ljudi in občanov, tudi zato so naše aktivnosti vse bolj množično obiskane.

Tudi letos načrtujemo aktivnosti doma in šli bomo tudi po Sloveniji. O naši dejavnosti lahko berete tudi na www.zb-nob-nm.si

Zahvala

Mnoge posameznice in posamezniki **ste s svojo** nesebično aktivnostjo prispevali, da smo vrednote NOB ohranjali v našem okolju. Zaslužne smo nagradili.

Pisno **zahvalo za dolgoletno delo** v KO ZB za vrednote NOB Birčna vas je prejemnici **Mariji Hrovatič** izročil predsednik Območne organizacije ZB za vrednote NOB Novo mesto **Uroš Dular**.

Besedilo in slike **Bogdan Mali**

ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE NOB NOVO MESTO
KRAJEVNA ORGANIZACIJA BIRČNA VAS

in

KRAJEVNA ORGANIZACIJA STRAŽA

VABITA NA

**SPOMINSKE PRIREDITVE OB 70. OBLETNICI
TRAGIČNIH DOGODKOV
V VELIKEM PODLJUBNU**

v sredo, 10. julija 2013

- ob 18.00 uri na pohod od spomenika NOB na Ruperč vrhu preko Ušivca, Babjega hriba do Velikega Podljubna. Med potjo bo delegacija k spomeniku pred 70. leti na grozovit način ubitima Jožetu Hrovatu in Francu Gašperju na Babjem hribu položila venec.

Še pomnite tovariši?

Letos bo minilo 70 let od tragičnih dogodkov za vaščane Velikega Podljubna med drugo svetovno vojno. O tem nemo pričata spominski obeležji NOB na travniku za Šmajdkovo domačijo in na Babjem hribu.

Bilo je poletje 1943. Roška ofenziva je bila v polnem teku. Italijanskih vojakov je bilo na Dolenjskem in Kočevskem vse polno. Bili so v stalnih posadkah, v bunkerjih, ki so varovali mesta in naselja, ceste in železniško progo ter v enotah, ki so v ofenzivi »čistile teren«. Z njimi so bili tudi slovenski belogardisti.

V Velikem Podljubnu so ljudje želi pšenico in sušili seno. Mnogi so bili doma, saj takrat služb ni bilo. Pomagali so drug drugemu pri delu na polju, tako je šlo delo hitreje od rok. Njive so bile skrbno obdelane. Koruzna polja so zavzemala precejšen del njivskih površin, koruza pa je bila v polni rasti.

Vaščani so bili večinoma partizansko usmerjeni in so dajali zavetje mnogim partizanom. Partizansko gibanje je bilo v porastu. Pogosto so prihajali v vas in odhajali na razne naloge.

10. julija 1943 je bil vroč poletni dan. Večja patrolja Italijanskih vojakov in belogardistov je v vas prišla iz straške smeri in zgornjega konca v vas. V vasi je bilo več partizanov in aktivistov OF. Zaropotala je strojnica in nekaj

pušk. Pod streli je obležal prvoborec Franc Šali iz Vavte vasi. Blizu mesta kjer je sedaj spomenik. Razlegali so se posamični strelji po vasi. Zajeli so tri moške. Eden je imel srečo, dva mlada fanta iz Velikega Podljubna pa so kruto pokončali med potjo iz vasi proti Ušivcu pri Babjem hribu.

To je bil žalosten dan za družine pobitih in vaščane. Pa tudi velika izguba za partizansko gibanje in lokalno organizacijo OF, saj sta bila Hrovat in Gašper njena aktivista, Šali pa organizator partizanskega odpora. Vojna vihra je prizadela mnoge družine, tudi po več svojih članov so izgubili v tistem krutem času. Prenekateri niti niso vedeli za kaj so morali umreti.

Povprašali smo starejše vaščane, ali se še spominjajo tistih dni in dogodkov in mlajše ali vedo za to tragedijo.

Kristina Škufca se še živo spominja tistega dne. Takole je povedala.

»Tistega julijskega dne so bili pri nas trije partizani, nahajali so se pod našim kozolcem nad hišo. Kulovčev Franci iz Vavte vasi, pa Košakova Vida in Novega mesta in še eden, sem pozabila njegovo ime. S sestro Danico sva bili ravno na njivi. Jaz sem kopala krompir, ona pa je malo višje nabirala fižol za kosilo, ko je sestra zagledala skupino tabelih vojakov, ki so prihajali iz gozda in med njivami nad našo domačijo ter zavpila: »Partizani bežite, »tabeli«

gredo«! Partizani so opozorilo slišali in se takoj umaknili v gozd nad vasjo in ušli, da so se izognili spopadu. Opozorilo je slišal tudi eden belogardist, ki je sestro hotel kar ustreliti, pa mu je zatajila puška. Je bil ves iz sebe in je skozi grozil sestri in meni. Obe so odgnali dol v vas, naju topli in na

naju kričali. Rešile so naju starejše ženske, ki so vojakom dopovedovale, da otroka nista nič zakrivila in naj naju vendar pustijo pri miru.

Med vdorom v vas so presenetili Franca Šalija, partizana, ki je nekaterim družinam prinesel propagandni material. Šali se je umikal za Šmajdkovo domačijo, kjer so ga opazili vojaki in pokosili na robu vasi, kjer je mrtev obležal. Tabeli so imeli sliko Šalija z ženo in sinkom in povpraševali, če smo tistega na sliki kaj videli in ali ga poznamo. Morali smo se narediti, da ga ne poznamo.

V hajki skozi vas so vojaki opazili dve osebi na travniku pri Plantanovih v spodnjem delu vasi, ki sta sušila seno in se poizkušala skriti in izogniti srečanju z vojaki pa so ju ujeli in skupaj z gospodarjem Plantanom odvedli s seboj. Za Plantanom je šla njegova žena s tremi majhnimi otroki in vseskozi prosila, naj njenege moža izpustijo. Italijanski vojak, ki je vodil Plantana izven vasi z nalogo da ga ustrelji, je bil milosten in streljal v zrak, ujetega Plantana pa pustil živeti. Mnogo slabše se je godilo Gašperju in Hrovatu. Odvedli so ju s seboj, med potjo topli s puškinimi kopiti in brcali. Do smrti so ju pobili blizu sedanje plošče na Babjem hribu in ju tam tudi pustili ležati. Sporočili pa so kje sta. Nihče od njiju ni bil ustreljen. Vse ubite so potem pokopali svojci. Šalija so pokopali v Vavti vasi. Hrovat in Gašper sta skupaj ležala na parah doma in vaščani smo šli čut. Pokopali so ju v Šmihelu.

Našteli so jih 30, 15 je bilo »tabelih« in 15 Italijančkov. Tabeli so bili okrutnejši do ljudi, Italijani pa so pobirali jajca, lovili in streljali kokoši. Naša kura je svojih dvanajst piščančkov rešila, odvedla v gozd in šele proti večeru se je z vsemi vrnila domov.«

Vinko Šmajdek je bil takrat star še ne dve leti. Dogodek lahko opiše le po pripovedovanju

staršev. S sinom padlega Šalija redno skrbi za bližnje spominsko obeležje.

Mlajši vaščani vedo za spomenik, kaj se je pravzaprav zgodilo pa ne vsi. Naj ta članek prispeva k ozaveščenosti o naši krajevni zgodovini, ki jo oblikuje vsakdo izmed nas.

Vabimo vas na spominsko slovesnost ob 70. obletnici teh tragičnih dogodkov 10. julija 2013 ob 19.00 uri pri spomeniku NOB v Velikem Podljubnu. Pred slovesnostjo bomo organizirali pohod od Ruperč vrha do Velikega Podljubna.

Besedilo in slike **Bogdan Mali**

- ali ob 18.00 uri iz Straže (avtobusna postaja) do Velikega Podljubna, kjer bo delegacija položila venec k spomeniku.

- ob 19.00 uri na spominsko slovesnost pri spomeniku NOB v Velikem Podljubnu, kjer je pred 70. leti padel prvoborec Franc Šali.

Po slovesnosti bo tovariško druženje.

Predsednik KO ZB NOB Birčna vas
Bogdan MALI l.r.

Predsednik KO ZB NOB Straža
Franc Umek l.r.

PGD Stranska vas Novo mesto

Miljon srčnih točk imamo tudi gasilci

V preteklem letu smo v mesecu februarju organizirali že **tretje tekmovanje v spajanju** sesalnega voda. To tekmovanje je štelu tudi za pokal dolenske regije. Nagrado za dobro izvedeno tekmovanje so nam podarila kar **naša dekleta**, ki so **osvojila prvo mesto**. Do konca zime smo se udeležili še dveh tekmovanj, čas med tekmami pa smo porabili za gasilske vaje. Ta tekmovanja so bila hkrati tudi začetek **priprav na državno prvenstvo** članov in članic v Velenju. Po končani zimski ligi smo začeli z intenzivnimi vajami za člansko državno prvenstvo v Velenju. Da pa bi bili v Velenju urejeni in lični, smo nabavili **novе delovne obleke** za obe desetini. Potrebno je bilo organizirati še

vozilo zelo dobro opremljeno. Eden od razlogov je tudi ta, da smo v lanskem letu imeli kar **12 intervencij**. Dva požara na objektih, ostalo pa so bili travniški požari. Proti koncu leta smo **zamenjali** tudi **peč** s katero ogrevamo dvorano. Nabavili smo **toplozračno**. Deluje zelo dobro, poraba goriva se je močno zmanjšala, dvorana pa je v hipu topla. **Dekleta so začela z družabnimi aktivnostmi** kot so pletenje adventnih venčkov, peka pletenic... Ker letos poleti ne bomo imeli veselice, smo se odločili za **organizacijo dneva odprtih vrat**, nekje v začetku meseca **septembra**. **Predstavili vam bomo naše vozilo, imeli zabavne gasilske igre** in organizirali prikaz reševanja z **defibrilatorjem**, katerega uporabimo v primeru oživljanja človeka. Za predstavitev rokovanja z napravo, bodo poskrbeli reševalci Nujne medicinske po-

prevoz in najti lokacijo za zaključek. Ko smo vse to uredili, smo se odpeljali v Velenje in **kvalitetno opravili svoje delo**. Članice B so osvojile 17. mesto med 52 ekipami, člani B pa 23. med 54 ekipami. Sledile so aktivne priprave za **veselico**, ki smo jo organizirali 23. junija. Igral nam je Ansambel Toneta Rusa. Po končani veselici smo si vzeli prasto, saj smo bili **celo polletje skupaj**. Odpravili smo se na zaslužene počitnice in v jesenskem času ponovno začeli z delom. Najprej smo organizirali **izlet na Bizeljsko** in v okolico tja do Kumrovcov. Videli smo veliko **zanimivosti**, zaključili pa smo na kmečkem turizmu v bližini Krške vasi pri kralju cvička. Nabavili smo **dodatno opremo** za naše vozilo. Kar nekaj smo je nakupili, potrebne v primerih nesreč. Sedaj imamo

moči. Želimo si, da **se vidimo** v čim večjem številu. **Vabljeni ste vsi bralci Šuma**, da se malo **pozabavamo in nasmejimo**, pa tudi **naučimo veliko koristnega!** Prijavili smo se tudi na projekt **MILIJON SRČNIH TOČK**. Konec maja smo imeli predstavitev projekta v našem domu. Namen tega projekta je, da bi vsak drugi **prebivalec Slovenije poznal temeljne postopke oživljanja** in znal uporabiti avtomatski električni defibrilator.

Z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Predsednik PGD Stranska vas Novo mesto
Dejan Rkman

PGD Lakovnice

Z rezultati smo presegli vsa pričakovanja

Za PGD Lakovnice je letošnje leto **nova prelomna točka**, saj je leto 2013 kongresno leto. To pomeni, da se na vseh nivojih gasilskih organizacij izvajajo **volitve**. Zaključilo se je pet-

letno obdobje in v naslednjem mandatu dosedanjemu vodstvu. Na februarjskem občnem zboru društva so potekale volitve organov PGD Lakovnice za obdobje 2013-2018, kjer so bili izvoljeni organi v naslednji sestavi:

UPRAVNI ODBOR
predsednik: Marjan Hutevec
podpredsednik: Vinko Pirc
poveljnik: Tomaž Cimermančič
podpoveljnik: Marko Bartolj
tajnica: Tanja Šušteršič
blagajnik: Rafael Fabijan
člani: Miro Hutevec, Gregor Šlaun, Jože Medic, Gregor Hočevnar, Anton Hočevnar, Ivan Šušteršič, Matjaž Hutevc, Tjaša Pirc, Bojan Šetina

NADZORNI ODBOR
predsednik: Andrej Muhič člani: Valentin Šušteršič, Jože Turk
KOMISIJE
za članice: Tjaša Pirc za mladino: Gregor Hočevnar
OPERATIVA
mentor člani: Franc Bartolj ml. mentor članice: Uroš Mervič mentor mladinci: Gregor Hočevnar mentor pionirji: Tomaž Cimermančič Voznik/orodjar: Gregor Šlaun, pomočnik Klemen Pirc

Ponosni smo na minulo delo

Na kratko povzamem delovanje našega društva v **minulem** obdobju, ki so **temelji za naše nadaljnje delo**. Poleg rednih **vzdrževalnih del** bi izpostavila naslednje večje aktivnosti: **nabava novega gasilskega vozila** GV-1, **organizacija proslave** ob prevzemu vozila in **gasilske veselice**, **ureditev večnamenske dvorane**, ureditev **okolice** gasilskega doma in igrišča ter postavitve **razsvetljave** v okolici gasilskega doma so **le največji** izmed projektov, ki smo jih **uspešno uresničili**.

V lanskem aprilu smo, po že ustaljeni praksi, sodelovali pri **čiščenju gasilskega doma** ter širše **okolice**. Aktivnosti kot so **košenje trave** ter vzdrževanje gasilskega doma in okolici so se izvajale tekom celega leta. Spomladi mo nadaljevali z **urejanjem igrišča** za gasilskim domom. Celotno površino smo dodatno preplastili z zemljo, poravnali teren in posejali travo. Zaradi sušnega obdobja, ki je sledilo, je bilo potrebno veliko zalivanja travne površine. Kljub zalivanju, smo morali določena mesta spomladi še enkrat zatraviti. V okviru vzdrževalnih del smo na strehi gasilskega doma **zamenjali vse slemenjake**, ki so zaradi dotrajanosti v večini popokali.

V mesecu maju smo se člani **udeležili tradicionalnega žeganja na Cerovcu**, kje smo ob prazniku gasilskega zavetnika **sv. Florjana** organizirali gasilsko paradu.

Leto 2012 je za operativni del PGD Lakovnice minilo relativno mirno. Na našem požarnem območju **k sreči nismo imeli potreb po interveniranju**, je pa 5 naših članov sodelovalo na intervenciji 28. januarja lani ob požaru stanovanjskega objekta v Jurni vasi.

Skrb za brezhibnost in uporabnost opreme

Poleti je naše društvo sodelovalo na vaji **gašenja travniškega požara** Schengen 2012, ki poteka kot združena vaja slovenskih in hrvaških gasilcev. Na področju **preventive** smo bili posebej **aktivni** v mesecu oktobru, v okviru meseca požarne varnosti. Sodelovali smo na **sektorski vaji**. Naši člani so izvedli tudi **pregled in preizkus vseh hidrantov** na hidrantnem omrežju v našem požarnem

območju. Tekom celega leta smo **izvajali preglede** in vzdrževalna dela na opremin našega društva ter tako zagotavljali **brezhibnost** in uporabnost **opreme**. S pomočjo sodobne opreme bo lahko društvo učinkoviteje posredovalo v primeru intervencij, ki je v paketu z **usposobljenimi gasilci**, ki so **pripravljeni nesebično pomagati sočloveku**, ključ za uspeh.

Izredni uspehi tekmovalnih ekip

Sredi leta smo se z velikim veseljem **udeleževali** gasilskih **tekmovalnih ekip**, ki so jih z zanimanjem spremljali vsi člani društva. Tekmovalne ekipe PGD Lakovnice so v minulem letu s **svojimi rezultati presegle vsa pričakovanja**. Pridno smo zbirali **pokale** in uredili **prostor** zanje. V orodjarni smo montirali večje število polic, ki so namenjene **hranjenju** težko pridobljenih **lovorik**.

Uvrstitve ekipe **članov A** so na tekmovalnih v Gabrju, Orehovi in Mokronoguprinesle skupno **3. mesto** na regijskem pokalnem tekmovalju v spajanju sesalnega voda, na tekmovalju spajanja sesalnega voda v Gabrju so dosegli **2. mesto**. Na sektorskem tekmovalju, ki je lani potekalo v Dolžu, so **tretje leto zapored zmagali** in s tem **osvojili prehodni pokal v trajno last**. Na gasilski avtorally GZ Novo mesto, pa so premoč priznali le PIGD Krki. Udeležili so se **večih meddruštvenih tekmovalnih ekip**: na tekmovalju za pokal PGD Mali Podljuden so dosegli **2. mesto**, v Zburah 4. mesto, v Stranski vasi pri Semiču 6. mesto, v Mirni peči **1. mesto**. Udeležili so se tudi **nočnega tekmovalnega v Šmarjeti** za pokal Plastoforkjer so dosegli **1. mesto**. Udeležili so se tudi **tekmovalnega v spajanju sesalnega voda** v Čušperku, kjer so po sistemu izpadanja, kljub najboljšemu času tekmovalja zasedli 3. mesto. Eno vročo soboto se udeležili tekmovalja Straži, Škocjanu in Vranovičih v Beli krajini. Ta dan štejejo za **vrhunec** lanske tekmovalne sezone, saj **so na vseh 3 tekmah ugnali vso konkurenco**. Teden kasneje so tekmovalno sezono zaključili z dvema zmagama v Dobravi in Ivančni gorici.

Tudi **ekipa članic** preteklo leto ni počivala. Uvrstitve na tekmovalnih v Stranski vasi, Orehovi in Mokronogu, so nam prinesle skupno **2. mesto** naregijskem pokalnem tekmovalju v

spajanju sesalnega voda. Z **dobrimi rezultati** smo nadaljevale v Gabrju, kjer smo v spajanju sesalnega voda **osvojile 1. mesto** in prehodni pokal za članice. Zmagale smo na sektorskem tekmovalju v Dolžu, še posebej pomembna pa je naša zmagala na 42. gasilskem avtorallyju GZ Novo mesto. Tekmovalno sezono **smo zaključile tudi s 1. mestom** v Mirni peči.

Člani B so na tekmovalju v Malem Podljudnu in Zburah **dosegli svoji prvi zmagi** v absolutni članski konkurenci.

Na **mladinsko-pionirskem tekmovalju** Gasilske zveze NM sta nas **uspešno zastopali** dve ekipi. Pionirji so v konkurenci 23 ekip zasedli odlično 5. mesto, mladinci pa so bili ob pomanjkanju športne sreče diskvalificirani.

Na tekmovaljih so **naše ekipe dosegale odlične rezultate** Kot vse ekipe, se tudi mi srečujemo s **problemom usklajevanja prostega časa** namenjenega treningu. Ob tem se zahvaljujemo vsem članom društva, saj nam je prostor za trening vedno na voljo, gasilski dom pa je tudi **kraj za druženje, kar je na Lakovnicah med gasilci postala prava vrednota**.

V luči zaslužnih zmagovalcev

Na **podlagi uspehov naših desetih ter uspešnega dela celotnega društva** smo **dobili priložnost, da se širši javnosti predstavimo v obliki video prispevka, ki smo ga posneli v sodelovanju z Radiom Krka**. Posnetek je bil objavljen na njihovi spletni strani, njegova vsebina pa je zajemala kratko predstavitev društva in njegove zgodovine, predstavitev dela na področju operative v zadnjem obdobju, ter predstavitev naših tekmovalnih desetih in njihovih uspehov.

Ob koncu minulega leta smo izdelali **koledarje** za leto 2013, ki jih krasijo slike nastale ob našem delu. Z njimi smo **obiskali** naše člane ter ostale **vaščane**, jim zaželeli vse dobro v tem letu in bili **zelo veseli vsakega njihovega prispevka**.

Želimo si, da bi bilo društvo tudi v bodoče aktivno in uspešno. Želimo si tudi, da bi še več naših članov in krajanov **našlo zadovoljstvo v prostovoljnem delu** in v svojem prispevku k delovanju društva.

Na pomoč!

Tajnica PGD Lakovnice **Tanja Šušteršič**

PGD Mali Podljuben

Nova streha na podpori iz srca

Člani PGD Mali Podljuben smo leto 2013 pričeli z **volitvami**. Naš novi predsednik je **Marko Staniša**, **upravni odbor** pa predstavljajo: namestnik predsednika Darko Fifolt, poveljnik Andrej Juršič, namestnik poveljnika Uroš Muhič, blagajničarka Ivica Zupančič, tajnica Andreja Bukovec, predstavnik za veterane Janez Petan, predsednik mladinske komisije Sandi Zupan-

movanju je ekipa pionirjev dosegla 18.mesto, mladinke 9.mesto ter 12.mesto mladinci.

- 1.junija letos smo **organizirali tekmovanje za pokal PGD Mali Podljuben** v kategoriji članov in članic. Tekmovanja se je udeležilo 13 ekip članov in 4 ekipe članic. Na tekmovanju je **ekipa članov B zasedla 1.mesto, člani A 4.mesto.**
- 9.junija je bil tradicionalni **avto-realy**, na relaciji Mirna Peč – Jablan – veledrom Češča vas – vojašnica Novo mesto. **Člani A so osvojili 2.mesto.**
- V kategoriji spajanje sesalnega voda v Gaberju in Mokronogu je desetina članov A

premoženja v Velikem Podljubnu, kjer smo tudi prikazali gašenje požara z uporabo novega ročnika za peno. Na področju preventivne dejavnosti smo opravili **pregled gospodinskih in društvenih gasilnih aparatov.**

V letu 2012 na srečo **nismo imeli intervencije zaradi požarov**, letos pa smo že bili na **dveh** intervencijah. Sodelovali smo pri gašenju požara v bivši Opekarni Zalag ter pri čiščenju snega s sončne elektrarne v podjetju Adria.

Med letom so se člani **udeležili tudi raznih usposabljanj** s področja gasilstva in jih uspešno opravili.

Zamenjali smo nekaj izrabljene in na gasilskih vajah poškodovane opreme. V marcu letos smo **zamenjali vsa okna in dvoje vhodnih vrat** na gasilskem domu. Po dolgi zimi smo tudi obsekali grmovje ter uredili okolico. Skušali bomo **urediti parkirišče in zamenjati strešno kritino**, kar nam predstavlja **veliko finančno**

čič, predstavnik za članice Polona Lindič, ter ostali člani upravnega odbora Franci Petan, Jože Jakše, Aleš Vesel, Gregor Pirc, Marko Muhič, Dušan Muhič, Stane Vidmar, Marjan Irt in Peter Kulovec.

Začeli smo s **pripravami** na gasilska tekmovanja in sestavili **pet tekmovalnih** desetin: desetino pionirjev, mladink, mladincev, članov A ter desetino članov B. Desetine so se udeležile tekmovanj na nivoju GZ, sektorja Stopiče ter društvenih tekmovanj. **Pohvalimo** se lahko z naslednjimi rezultati:

- Na občinskem pionirsko mladinskem tek-

dosegla na obeh tekmovanjih 3.mesto.

- Ekipe **članov A in B ter ekipa članic** so se udeležile **državnega gasilskega tekmovanja 2012** ter tekmovanj na območju Bele krajine in dosegle **odlične rezultate.**

Ker se gasilci radi družimo in medseboj pomagamo, smo se udeležili **parade ob kongresu v Koprju, Florjanove svete maše** ob prevzemu novega vozila v **Vavti vasi** in **procesije** v Dolžu. **Veterani** so se udeležili **srečanja** v Dolenji Straži, kjer je potekalo tekmovanje v raznih veččinah. Odlično so se uvrstili! Udeležili smo se sektorske **vaje v reševanju ljudi** in

težavo. Pri pridobivanju **finačnih sredstev** se bomo obrnili tudi na vas, **spoštovani krajanji**, ki nas do sedaj še nikoli niste pustili na cedilu. **Brez vaše pomoči ne bi bilo gasilskega doma in društva**, v katerem je vedno več **članic in članov ter vaših otrok** – pionirjev in mladincev, ki se udeležujejo gasilskih tekmovanj, se družijo in tako spoznavajo gasilstvo in tako soustvarjajo našo skupno sedanost. **Naj leto 2013 mine varno in brez požarov!** Na pomoč!

Predsednik PGD Mali Podljuben,
Marko Staniša

Priveditev ob dnevu žena in materinskem dnevu

Brez sonca roža ne cveti, a nam brez mam živeti ni

Letošnjo tradicionalno **priveditev** ob dnevu žena in materinskem dnevu so spretno **povezovala** kar tri simpatična dekleta **Lorena** Bogataj, **Klara** Šušteršič in **Patricia** Ovniček. Med raznolikimi točkami so na glas razmišljale tudi o tem, kakšna je super mama ter zakaj ni malo manj super. Tudi sicer so na celotni prireditvi prevladovala **lepe misli prepletene z glasbo**.

Prvič se je s prijetnimi pesmimi predstavil **kvartet profesoric** - Tina, Matejka, Aleksandra in Darja, ki so na koncu svojega nastopa obiskovalce spomnile, kako je **naš svet čudovit**, če se le ozremo okoli sebe in uživamo lepote raznolike narave ter s tem pozabimo na vsakdanje skrbi.

Učenci podružnične osnovne šole Birčna vas, ki so letos nastopili pod vodstvom ga. Vide Šter in ga. Andreje Krnc, so letos pripravili izredno **zanimivo igrico Zverjasec**, v kateri so **pokazali svoje raznovrstne veščine**. Predstavili so se z recitacijami, s petjem in igranjem na instrumente. Igrica je bila **izvrstno izvedena**, otroci pa kot vedno **simpatični in razigrani**.

Zelo veseli smo bili tudi nastopa **ženske pevske skupine Kronce** iz Uršnih sel, ki so obiskovalce **navdušile z nežnimi melodijami** in malo bolj živahnimi ritmi.

Ker pesem in glasba povedo vse in ker je to čas, ko ni treba nič govoriti, smo priveditev nadaljevali še z eno pevsko skupino. V goste so zopet prišli pevci in pevke **Mešanega pevskega zbora Revoz** pod vodstvom ga. Cvetke Krampelj, ki letos praznuje 35. let svojega delovanja.

Na koncu so se Klara, Lorena in Patricia poslovile z upanjem, da se ob enaki priložnosti zopet srečamo naslednje leto in prijetno ugotovitevijo: »**Dobra mama** ni popolna mama, ki za vse poskrbi sama, ampak zna

delo v svojem domu pravično in učinkovito porazdeliti med vse člane. Saj vendar ne moremo pričakovati od nje, da nam bo vedno na voljo, sami pa ji pri njenih opravilih ne bi ponudili vsaj malo pomoči? Dobra mama **zna potegniti meje!**«

Zapisala **Darja Marjanović**

Rdeči križ še vedno rdeče žari ...

Rdeči križ še vedno rdeče žari. Dejavnosti humanitarne, poznate že vsi. Starostnikov okoli 170 imamo, **Antonijo Bele** iz Birčne vasi in **Franca Bartolja** iz Dolenjih Lakovnic

– za **starosta krajev** priznamo. V Zaliki naši se je v tej pomladi pesniška duša prebudila, svoje misli je v **pesem zmagoslavja** prelila. Zaploskajmo dejavnosti Rdečega križa in navdihu naše dolgoletne sejalke drobtinic dobrote! Uredništvo

ODA ŽIVLJENJA

Pesmica tale napisana, je ponoči nastajala. V mislih namenjena, je našima urednikoma.

Vida in **Srečko** sta naš tandem, za **Šum sekvoj** in vest ljudem.

Letno nas vsaj enkrat obiščeta, s krajani našimi, stike iščeta. Z njunimi zapisi obogateni in opozorjeni, **smo ponovno združeni in obveščeni**.

Ob njiju so **dobrodelni ljudje**, ki jim mar za druge je.

Šumenje s sliko in besedo obogatijo, resnico svojo nam predstavijo.

So **mojstri besede** in povedo, kaj z našo kanalizacijo bo.

Da ceste so luknjaste, to čuti že vsak, če peš si al z avtom, drugač pa na vlak.

Učiteljski zbor z otroci gre rado, prirejat nastope, ko gre za proslavo. Dopisniki drugi, kar vem za njih, pišejo o **društvih**, v prozi ali na stih.

O izletih, pohodih in še o čem, pišejo za informiranje ljudem.

Gasilci so letos močno se trudili, pokalov veliko res so dobili.

Pohodniki naši strumno in rado, gredo čez Ljuben, če vreme je slabo.

Upokojenci hodijo kakor kakšna mladež, na veselice pa najraje v Padež.

Svet sestankuje na svoj način,

prihodnost bo težka, še težji režim. Z Občnimi zbori zaključili smo, letne dopuste sedaj čakamo.

Plača in regres, vedno sta nižja, gore in vinograd – vedno sta bližja. **Radost življenja v srcu je, bodimo optimisti čim dlje!**

Smeti po gozdu pobirali smo. **Onesnaževalce okolja obsojamo!** Vseeno pa veseli ugotavljamo, da smeti in odpadkov je manj bilo.

Ne smem naše Križeve organizacije pozabiti, **s humanitarnostjo prizadevne pohvaliti**. Mladost je odšla, starost je prišla, **naj bodo prijetna naša Srečanja!**

Dragi krajani, korajža velja, **pesem zapojmo iz vsega srca!**

Življenje je enkrat lepo, drugič žalostno, vedno je do sedaj - takšno bilo.

Zalka Rkman

Srečanje starostnikov 2012

Srečanje starostnikov 2013

Smeh je sonce življenju

Let nasmejanih lastovk

Medgeneracijska skupina »LASTOVKE«, ki se je pred štirimi leti s 16 članicami vsako sredo srečevala po vodstvom voditeljice Anice Lamut, je v letu 2013 prenehala s srečanji v prvotni obliki. Pet Lastovk, še vedno mladih po srcu, se v jati še srečuje v Vinskem hramu v Birčni vasi. Datum dogodka si prilagajajo.

Veliko si imajo povedati. Rade tudi kaj zapojejo, si povedo kakšno šalo in se iz srca nasmejejo. **Zavedajo se, da je smeh dober za zdravje, prežene stres, pozitivno vpliva na aktivnost možganov in lajšanje tesnobe. Smeh tudi blagodejno vpliva na krvni tlak, srčni utrip, sprošča krvne žile. Smeh je radost duše.** Veliko sončnih srečanj jim želimo tudi v bodoče.

V imenu Lastovk tekst in slika Ana Ponikvar

Poverjenišтво Birčna vas DU Novo mesto

Upokojenci v Peklu in na Nebesih

Mnogi naši upokojenci so dejavni v našem društvu. **Prizadevni so vaški poverjeniki**, ki naše člane redno obveščajo o aktivnostih in dostavljajo **glasilo DU NM** Sopotja. Vključeni so tudi v pripravo in izvedbo praktičnih akcij kot je **občni zbor, piknik** in podobno. Na pikniku se okrepčamo in **poveselimo**. **Oktober nam je zapel** Mešani pevski zbor DU Novo mesto in

zaigrali so nam mladi nadebudni glasbeniki. **Pohodniki** pa kar nadaljujejo s hojo **ob četrčkih**. **Enkrat mesečno hodijo skupaj z upokojenci iz Novega mesta**. Tako so šli skupaj na **Polževo** in **Smuk**, oboje z vlakom. Sicer pa se potepajo **največ po Podgorju** in po **krajih naše** Krajevne skupnosti. Niso odnehali niti v snegu. Pa **v hribe** jih je pot tudi vodila. Zmogli so pot z **Jezerskega**

do Češke kočice pod Grintovci in nazaj. Pot jih je zanesla tudi v **Pekel**, letos pa si želijo iti na **Nebesa** in v Kekčevo deželo. Zaradi **nesebične pomoči** pri zahtevnejših vzponih in spustih, so lani razglasili dva »**kavalirja**« v svojih vrstah. **Vabljeni ste tudi vi**, posebej pa še novi upokojenci in upokojenke. **Se vidimo ob četrčkih** ob 7. uri na zbornem mestu Železniška postaja Birčna vas. Štartnine ni! **Pa na kostanjev piknik ne pozabite priti!**

V imenu upokojencev **Bogdan Mali**

Na pikniku se okrepčamo in poveselimo.

Oktober nam je zapel MPZ DU Novo mesto in zaigrali mladi nadebudni glasbeniki.

Pohodniki pa kar nadaljujejo s hojo ob četrtkih. Enkrat mesečno hodijo skupaj z upokojevci iz Novega mesta. Tako so šli skupaj na Polževo in Smuk, oboje z vlakom.

Nasveti zobozdravnika

Parodontoza, bolezen obzobnih tkiv

Velikokrat v vsakdanjem pogovoru slišimo besedo »parodontoza«. Večina ljudi še danes ne ve, kaj pravzaprav parodontoza je. Sam izraz »parodontoza« je na nek način domači izraz. Strokovni izraz je parodontalna bolezen. Tako je, gre za bolezen. Za eno izmed najpogostejših bolezni, nekateri strokovnjaki so celo mnenja, da dejansko je **najpogostejša bolezen**.

Kaj je »parodontoza«?

Parodontoza je bolezen obzobnih tkiv, torej dlesni in kosti, ki obdajata naše zobe in jih čvrsto držita v ustni votlini. To bolezen imamo skoraj popolnoma vsi. Imate jo vi, imam jo tudi jaz. Obstaja več oblik te bolezni:

- **Blaga oblika**, ki prizadene samo dlesni. Vsakemu izmed nas kdaj pa kdaj zakrvavijo dlesni ob čiščenju. To je že prvi znak začetne oblike »parodontoze«.
- **Napredovala oblika**, ki pa prizadene tudi kost. V tem primeru pa je prisotna **krvavitev dlesni**, lahko tudi umik dlesni in pa zmanjšana obzobna kost, zaradi česar se pojavi **majavost zob**. To si lahko predstavljate na zelo preprost način. Če temelj ne bo imel dovolj betonske podpore, se bo pričel majati in sčasoma lahko tudi izpade. Ta oblika je že znak za alarm.
- **Agresivna oblika** je na srečo redka. Poteka zelo hitro, ne vemo kaj jo sproži in še danes je boj proti njej zelo neučinkovit.

Kaj povzroča »parodontozo«?

Povzročajo jo **bakterije**, ki so sicer normalno prisotne v ustni votlini. Seveda pa te bakterije potrebujejo »nekaj«, zaradi česar potem povzro-

čajo škodo. To »nekaj« pa so mali ostanki hrane, ki se skrivajo v majhne prostorčke ob zobeh, dlesni in med zobmi, kjer jih bakterije seveda najdejo in jih začnejo razkrajati. Pri tem pa sproščajo škodljive stranske snovi, ki poškodujejo naše dlesni in obzobno kost. Če poenostavim, kot glavni posredni vzrok navajam **slabo ustno higieno**.

Pri nekaterih posameznikih je prisoten tudi **dedni dejavnik** kot vzrok »parodontoze«. »Parodontoza« je veliko bolj pogosta pri kadilcih kot pa pri nekadilcih. Torej je vzrok tudi **kajenje**.

Kaj lahko tudi »parodontoza« povzroča kot sama?

Številne raziskave so pokazale, da »parodontoza« ni le bolezen v ustih, temveč se lahko preko krvi, škodljive snovi, katere sproščajo bakterije, prenesejo po našem celem telesu. Tako je ob »parodontozi« verjetnost za sledeče bolezni večja: **sladkorna bolezen, možganska kap, pre zgodnji porod in nizka poporodna teža novorojenčka, nekatera rakava obolenja in tudi demenca**.

Kako zdravimo »parodontozo«?

»Parodontoze« ne moremo pozdraviti. Lahko jo preprečimo, lahko jo ustavimo in kontroliramo. V prvi liniji obrambe pa smo mi sami. In najboljša in edina obramba, predvsem pa najboljša preventiva, je **brezhibna ustna higiena**. Je pa seveda zobozdravnik tisti, ki mora prvi paciente opozoriti in podučiti o tej bolezni. Pred desetletji se temu ni posvečalo veliko pozornosti, kar se seveda kot posledica odraža tudi danes.

Obstajajo posebni **programi** za otroke in tudi za odrasle, ki **podučijo paciente** o »parodontozi« in tudi praktično in nazorno prikažejo pravilni način čiščenja zob. V zdravstvenem domu Novo mesto lahko dobite dodatne informacije in sicer v **Zobozdravstvenem preventivnem kabinetu**, kamor se lahko, ob napotitvi vašega osebnega zobozdravnika, tudi naročite na praktičen prikaz pravilnega čiščenja zob.

Če že gre za napredovalo obliko »parodontoze« je, po predhodnem odstranjevanju zobnih oblog (zobnega kamna), potrebna tudi **kirurška terapija**. To v bistvu pomeni le še bolj temeljito odstranjevanje zobnih oblog in sicer tistih, ki so skrite na koreninah zob pod dlesnijo. Po kirurškem zdravljenju pa sledi **vzdrževalna faza**, ko morajo pacienti vzdrževati brezhibno ustno higieno in 1x do 2x letno obiskati zobozdravnika za čiščenje zobnih oblog (ki jih praviloma ob ustreznih higieni ne bi smelo biti, oziroma zelo malo).

»Parodontoza« je na nek način **tih odstranjevalec zob**, saj se večinoma začetnim znakom ne posveča dovolj pozornosti. Prav tako pa se ne posveča zadosti pozornosti izvajanju brezhibne ustne higiene. Zaradi tega je »parodontoza« v veliki prednosti, če se lahko tako izrazim. Kot sem že omenil, smo **mi sami najbolj odgovorni za svoje zobe**. Tudi **ustrezna higiena** ob uporabi vseh pripomočkov, zobne paste, ustrezne ščetke, zobne nitke, ... je **najboljša preventiva** in linija obrambe. Tako proti »parodontozi« kot tudi proti zobni gnilobi (kariesu). Za ustrezno higieno ustne votline potrebujemo **5 minut** našega časa dnevno, nič več. To pa je zelo majhna cena v primerjavi z **ceno novih zob**. Se strinjate?

Simon Bele, dr. dent. med

ŠD Birčna vas

Prostovoljno delo kot vrednota

V športnem društvu Birčna vas smo v letu 2012 pred športne aktivnosti postavili ostale nujne naloge. Veliko časa smo po-

svetili dokončni pridobitvi vse dokumentacije za legalizacijo objekta in balinišča v Dragah in s tem povezanimi dovoljenji, plačili ter dajatvami za legalizacijo in pridobitev gradbenega dovoljenja.

Letno razpolaga društvo s 1000 EUR dona-

torsko – sponzorskih sredstev in članarine. Naši donatorji so KS Birčna vas, Pagras in Krka, d.d. Novo mesto.

V minulemu letu smo uresničili kar nekaj zastavljenih ciljev. Uredili smo okolico, fasado in položili ploščice. Vse smo opravili s prostovoljnim delom in s pridobljenimi materiali nekaterih sponzorjev. Poplačali pa smo seveda stroške za opravljeno delo.

Na športnem področju si tudi v bodoče želimo čim več športnih uspehov, ki bodo v ponos prebivalcem Birčne vasi in celotni KS Birčna vas.

Naš namen je odvečno energijo mladih in manj mladih krajanov usmeriti tudi v pozitivno smer.

Tudi letos smo se nekateri člani udeležili čistilne akcije »Očistimo Slovenijo«.

Vse krajanje, društva in skupine vabimo, da se nam pridružijo in pomagajo soustvarjati naše zastavljene cilje in razširiti rekreacijske aktivnosti. Pridružite se nam! Veseli vas bomo!

Naš moto ostaja »ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU«

Predsednik Dušan Žagar in tajnica Ana Ponikvar

Občinska dobitnica Trdinove nagrade

MAJDA NEMANIČ, nagrajenka plemenitih talentov

Majda Nemanič iz Stranske vasi, lanska nagrajenka za plemenitost srca, prejema za svoje izjemno delo na kulturnem področju nove nagrade. Trdinova nagrada, ki jo je Majda prejela na svečanosti ob letošnjem občinskem prazniku, je visoka potrditev njenega izjemnega prispevka na področju ljudskega izročila in folklorne dejavnosti. Čestitamo iz srca!

Majda je dolgoletna folklorna mentorica v Folklornem društvu Kres. Članica društva je že od samega začetka, od leta 1975. Sprva kot plesalka, kasneje kot vodja otroške in pevske skupine. Pred 30 leti ustanovljena najmlajša skupina »kresovčkov«, je začela delovati pod njenim mentorstvom. Številne generacije njenih mladih plesalcev so to aktivnost nadaljevale kot odrasli. Pod Majdinim vodstvom je bila leta 1992 ustanovljena tudi mešana pevska skupina.

Draga Majda, v širšem dolenskem prostoru danes svoje znanje in udejanjene talente širiš med ljudmi, v dobro vseh. Tvoje delo iz srca je prostovoljno, brez plačila. Svojo ljubezen do življenja prepletaš z otroci na delovnem mestu, s pevci pevske skupine iz Stranske vasi, z otroško skupino folkloristov. Z otroci posebno rada delaš.

Moja želja je, da otroci začutijo, prenašajo in gojijo ljudsko izročilo. Da skupaj ustvarimo nove in zanimive odrske postavitve polne plesa, petja, šeg in navad, glasbe in nenazadnje tudi igre. Postavitve, polne ljudskega izročila, ki so še vedno privlačne tudi za današnje otroke. Posebno skrb namenjamo tudi spoštovanju oblačilne tradicije dolenskih kostumov, značilnih za to področje.

Iz korenin, sekvoja raste...

ZALKA RKMAN, cvet dobrodelnosti

Mati kraja. Rozalija Rkman. Naša Zalika. Kako drugače reči ženski, ki je za kraj, s krajem in v njem, z dušo plemenite osebe, delovala od leta 1972, ko se je preselila v Birčno vas. Vključila se je v vse pore političnega in družabnega življenja ter prevzela številne odgovorne funkcije. Za svoje izjemno prostovoljno delo za dobrobit drugih je letos prejela Nagrado Mestne občine Novo mesto. Iskreno čestitamo!

Če bi življenjsko zgodbo gospe Zalke zapisali v knjigah, bi verjetno preseгла zbirko najboljših knjižnih romanov Angelike, ki jih je v mladosti tako rada prebirala. Zagotovo sta pečat ljubezni in doživljanje življenja skozi težke preizkušnje, v njej pustila večer odmev. Odmev, ki ga je s svojimi izkušnjami vedno prepletla v zgodbo s poučnim koncem.

Spoštovana gospa Zalka, težka življenjska zgodba se zrcali v vaši pripovedi. Imeli ste pravzaprav srečo, da ste verjeli v dobro in v ljubezen.

Rodila sem se v Vrhovski vasi pri Brežicah. Imela sem težko otroštvo. Družina je bila izseljensko izgnana v Nemčijo. Vrnili smo se kasneje v Šentvid pri Ljubljani. Umrl mi je oče. Dva brata imam. Nekaj časa smo živeli z očimom v Sremu. Kot dekle sem se kasneje vrnila v Slovenijo k starejšemu bratu in se zaposlila kot gospodinjska pomočnica. Potem sem se vpisala v ekonomsko šolo. S soprogom Božotom sva se sredi te moje dramatične zgodbe spoznala v Sremu.

Vedno rečem: ljubezen dela čudeže v ljudeh. Tisto pot, ki je nihče ni pripravljen prehoditi, prehodi ljubezen. Kje ste bili zaposleni, kje ste živeli potem?

Zaposlila sem se v Zavodu za rehabilitacijo rok, kasneje na Slovenskih železnicah, v Novotehni in v KZ Krka. Tudi Božo je dobil zaposlitev v Novem mestu. Ustvarila sva si družino in do selitve v Stransko vas smo živeli pri krasnih ljudeh v okolici Novega mesta.

Zalka, svoje poslanstvo dobrote ste začeli uresničevati v delu z Aktivni kmečkih žena. V letu 1983 so vas izvolili za tajnico KS Birčna vas. Vaše dosledno, potrpežljivo in natančno delo vas je na tej funkciji zadržalo 23 let. Kakšni so spomini?

Življenje me je s težkimi preizkušnjami navdalo s pogumom. Z veseljem sem stopila na pot našega boja iz nerazvitosti. Rada sem delala z ljudmi, vsakršnih del sem bila vajena. S sokrajanji sem se veselila napredkov in skušala po svoji najboljši moči vedno pomagati. Bolele pa so me tožbe med mejaši, neuspešni dogovori. Z

V katerih projektih trenutno daruješ svojo nesebičnost in radost živeti?

Pripravljamo praznovanje ob 30 letnici delovanja Kresove otroške skupine. Vesela sem, da sem preživela toliko nepozabnih let ob druženju z mladimi. Čas pečata v srcu. Vse delovanje sem si beležila. In ravno ta vpogled zdaj potrebujem. Tako intuicija vodi človeka skozi življenje. V Banja Luki pa vodim delavnice folklornega plesa za otroke, v Slovenskem društvu. Izjemno toplo smo sprejeti in slovenska beseda je med njimi zelo cenjena.

Si zapisovalka starih ljudskih pesmi, ohranjenih pri ljudeh. Zagotovo si s tem širila tudi krog svojih prijateljstev in se notranje polnila ob srečanju s starejšimi ljudmi.

S čutom pripadnosti do človeka, do družine, sem se že rodila. Na svoji poti dajanja drugim sem doživela toliko radosti in veselja srca. Rada imam medgeneracijska druženja ljudi. Ljubezen do starejših pa je poseben del mene. V sebi hranim izjemne vtise doživetij z ljudmi, ki me bogate in izpolnjujejo v sreči živeti.

Za svoje umetniško delo, pripravo scenarijev in izjemnih postavitev potrebuješ pravzaprav izredne navdihe. Vajin vrt je zavedanje raja na zemlji. Zagotovo te polni.

Prepričana pa sem, da te s svetlobo in z zmagovitimi idejami na tvoji poti vodijo tudi moči sv. Florjana, sv. Nikolaja in sv. Vida, ki jih pogosto srečuješ tudi v našem imenu. Zagotovo je vsakodnevna pot do Cerovca vir posebne sprostitev in navdiha. Ideje se mi porajajo seveda tudi med delom na vrtu, med čiščenjem hiše, med pogovorom z Marjanom pod najinim kozolčkom, ki odstira krasne poglede na prelepo okolico. V naravi. Vsepovsod. Rada hodim v hribe in na izlete. Spontano. Imaš idejo in jo s prijatelji hitro uresničiš. Naša Slovenija je zakladnica lepega. To so zame izjemne dragocenosti.

Majda tvoje poslanstvo je darilo ljudem. Vsi, ki te poznamo, cenimo tvojo izjemnost!

Hvala. To jaz sem. Zaupam v dobro. V življenje. Obveznosti me bogatijo. Pesem, glasba in druženje širi moje srce. Eno smo. Povezani smo v krogu življenja in moramo si biti blizu.

Majda Nemanič je s svojim, več kot petintridesetletnim strokovnim delovanjem in predanostjo folklornemu plesnemu izročilu z dušo, nedvomno zaznamovala naš prostor. V letošnjem poletju bo prejela Maroltovo plaketo. Najvišje odličje Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Majdi se iz srca zahvaljujemo za tisti del sebe, ki nam ga tako preprosto človeško poklanja in ji iskreno čestitamo za vsa zaslužena odličja! Z mnogo navdiha tudi v bodoče, draga Majda!

Pogovarjala se je urednica Vida

vsemi krajanji mi je bilo v veselje sodelovati, izjemne osebnosti pa sem prepoznala v Alojziju Muhiču, Francu Hrovatiču in Antonu Juncu.

V letu 1983 ste prevzeli tudi funkcijo predsednice Krajevnege odbora Rdečega križa, ki jo po vaših zlatih 30 letih opravljate še danes. Tale rdeči križ vam je v krvi, zagotovo še iz otroštva. Pomagati sočloveku.

Delu z ljudmi sem bila vedno predana z dušo in telesom. K srcu so mi posebno prirasli starejši ljudje. Moj moto je bil: Delati dobro za druge. Presrečna sem bila, da sem lahko komu pomagala in mu polepšala dan ali pa s prijazno besedo spremenila njegov žalosten pogled na življenje. Ob tem sem doživljala notranje zadovoljstvo, ki je neprecenljive vrednosti.

Delujete v več društvih: v društvu izgnancev, društvu finančnih delavcev Novo mesto, Zvezi borcev za vrednote NOB, društvu invalidov, društvu upokojencev, medgeneracijski skupini Dolenjski Bršljan. Kaže, da ste svojo pot na Triglav s stotimi ženskami uspešno unovčili! Zagotovo ste na vršacih odprli pot novemu energijskemu navdihu v vas. Tretje življenjsko obdobje zelo aktivno preživljate.

Druženje z ljudmi mi polni žile z radostjo. Povezanost z ljudmi zagotovo bogati vsakogar. Rada hodim na izlete, pohode, v gore. Ljubim naravo! Moja duša venomer kliče po zelenju!

Za svoje predano delo ste vedno imeli podporo v družini. Družina je temelj sveta.

Svojemu soprogu res iz duše izrekam vse priznanje, ker me je vedno podpiral v mojih dejavnostih in vedno potrpežljivo poskrbel za vse, za kar sama nisem utegnila. Tudi sinovi družini sem hvaležna. Ko sta bili vnučki Karin in Nives mlajši, sem se s srcem posvečala vlogi babice. Življenje teče dalje. Babičine nasvete še podarim. Vsak ima svojo pot, svoje obveznosti in načrte. In prav je tako, da si svoboden in se uresničuješ v lastnem navdihu. Pomembno je, da se imamo radi. Veliko veselje mi je naredil tudi sin Dejan, ki se je tako zavzeto predal humanitarnemu delu na gasilskem področju.

Vaše ime pomeni: cvetoča kot roža. Po vaši cvetlični zasaditvi sodeč, so rože zagotovo vaš tihi srčni vzpodbujevalec.

Seveda so! Moja velika ljubezen so! Letos mi okna krasijo pelargonije, bršljanke, asparagus. Navdihni lepih starih časov. Rada imam prekrasne cvetove rododendrona in azelej. Vse cvetje obožujem. In zame je mati narava zakon življenja!

Neverjeten spomin imate! Za vse podrobnosti! Dobro trenirate! Zelo sem se razveselila tudi vaših pesmic. Predajte se temu navdihu tudi v bodoče! Pogumno!

Kar porodilo se je v meni. Ponoči so mi vse misli begale v verzih. Morala sem zapisati, da sem duši ugodila. Zagotovo se bo še kaj porodilo.

Kako se vas je dotaknila občinska nagrada?

Vesela sem, da je moje delo v kraju ostalo opaženo, cenjeno in spoštovano. Zame je to velika čast. Je pa tudi moralna obveza za bodočnost. Od vsega pa sem najbolj vesela, da sem toliko vsega brezplačno darovala v naše skupno dobro. Da sem resnično sledila srcu vse življenje.

Poleg vašega nesebičnega dela in pomoči soljudem vas odlikujejo tudi poštenost in pravičnost ter vrsta vrednot vrednih posnemanja. Ste pravi cvet dobrotelnosti.

Vedno sem vse za dobro vzela. Svoje življenje sem naravnala po naravnem zakonu: vse dobro se vedno vrne. In obilja lepote sem v svojem življenju prejela veliko. Skozi naravo, ljudi, odnose. Zahvaljujem se vsem, ki ste bili del mojega življenja.

Draga Zalka, z odprtim srcem se vam v imenu vseh krajanov pristrčno zahvaljujem za vaše izjemno predanost kraju in ljudem. Zahvaljujem se vam za vsa semena dobrote, ljubezni in humanitarnosti, ki ste jih sejali po poljih našega čutenja in dojemanja. Hvala, ker ste nam pomagali slikati liko kraja z bleščečimi barvami veselja, plemenitosti in dobrote iz srca!

Po visoki travi sem stopila še do ruperške sekvoje. Svoje zavetnice. Nežno sem jo pobožala po deblu, se ji zahvalila za mogočne energije, ki jih izžareva v naše kraje. Z obrazom sem se naslonila na deblo in ji zašepetala: »Veš, vedno sem se želela naši Zalki zahvaliti. Izjemno srce ima! Podpiraj naju še naprej! In vse krajanje, ki znajo ceniti lepoto srca!«

Hvaležna sem, da sem.

Pogovarjala se je urednica Vida

*Medicinski nasveti***Sladkorno bolezen vzemite resno**

Sladkorna bolezen je kronična bolezen, za katero je značilno **trajno povišanje krvnega sladkorja**. Poznamo sladkorno bolezen **tipa 1**, pri kateri je prisotno **hudo pomanjkanje inzulina** in nastane običajno že v mladosti. Bolj pogosta je sladkorna bolezen **tipa 2**, ki nastane po 30. letu in jo **opredeljuje izrazita dedna nagnjenost in sočasna debelost**. V tem članku bi se bolj **osredotočila** na sladkorno bolezen tipa 2. Bolezen je zelo **zahrbtna** saj vodi v številne **okvare** ali celo **odpovedi organov**, kot so npr.

ledvice, očesna mrežnica, žile, srce in živci. Prav zato, **bi vas rada** v tem članku **spomnila**, kako pomembno je, **da bolnik vzame bolezen resno, se drži navodil zdravnika in spremeni morebiten škodljiv življenjski slog**, saj je s tem kvaliteta in dolžina življenja neprimerno večja. Kot **dokaz** lahko povem, da je sladkorna bolezen kriva za polovico **amputacij spodnjih udov**.

Za diagnozo bolezn je potrebno nameriti **krvni sladkor na tešče vsaj dvakrat 7 mmol/l ali več v laboratoriju** (meritve z vbodom v prst niso zanesljive) ali **krvni sladkor kadarkoli več kot 11.1 mmol/l** (po obroku). **Povišan krvni sladkor povzroča različne simptome**, kot npr. **povečana količina urina, pogosto nočno uriniranje**, v urinu je prisoten krvni sladkor, kar lahko vodi v **vnetja sečil**, bolnik je stalno **žejen in utrujen**. Z leti prihaja do okvare **očesne mrežnice** in s tem do **slabšanja vida ali celo slepote**, dodatno se vid slabša tudi zaradi **sive mreže**. Zaradi tega, mora vsak sladkorni bolnik **enkrat letno obiskati okulista**. **Okvara ledvic** je najprej razvidna prek laboratorijske analize urina, ko pa se bolezen slabša, prihaja do slabo kontroliranega **povišanega krvnega pritiska**, ki zahteva kombinirano zdravljenje z več zdravili. Tu naj poudarim, da je izredno pomembno, da je **krvni tlak pri sladkornem bolniku pod 130/80 mm Hg**, saj s tem preprečujemo dodatno okvaro ledvice, celo odpoved in posledično dializo.

Sladkorna bolezen okvari tudi živčevje. Bolnik **izgubi občutek za dotik na nogah**, v njih pa občuti **pekoče bolečine in mravljinčenje**. Izguba občutka za dotik ob nepravilni obutvi (že kamenček v čevlju ali malo pretesna obutev) lahko **povzroči rano**, ki se zaradi slabe prekrvavitve nog zelo **slabo celi**, lahko prihaja do **gangrene** in kasnejše **amputacije**. **Sladkorni bolniki si morajo zato stalno pregledovati in negovati stopala**.

Sladkorna bolezen vpliva na pojav in širjenje ateroskleroze, tj. bolezen **žilja**, ki z maščobnimi oblogami vodi v **zoženje arterij** v srcu, kar ima za posledico **prsno bolečino** ob naporu (angina pectoris) ali **srčni infarkt**; zoženje žil v spodnjih okončinah, ki se kaže v obliki **bolečin v mečih** ob hoji in zoženje žil v arterijah **vratu**, kar ima za posledico **možgansko kap**.

In kakšna je terapija? Seveda medicina danes ponuja veliko zdravil, bodisi v obliki tablet, če pa je sladkorna bolezen slabo urejena tudi **inzulin**. Vendar **zapomnite si, daleč na prvem mestu je pravilna prehrana, načrtna izguba telesne teže pri debelejših in vsakodnevna telesna aktivnost**. **Jesti je potrebno večkrat na dan**, obroki morajo biti kalorično **skromni**, že dopoldne z zajtrkom in malico naj bi pokrili do 40 % energetskih potreb, kosilo in popoldanska malica dodatnih 40%, večerja pa samo 20%, kar pomeni da mora biti izredno skromna. Priporočljiva so **živila z nižjim glikemičnim indeksom** (počasi dvigujejo koncentracijo sladkorja v krvi), predvsem pod 60. Za podrobnejše informacije o glikemičnih indeksih posameznih živil si preberite na internetu. Kot zanimivost naj povem, da **večje sladko jabolko vsebuje 6 vrečk sladkorja** in prav tako ena banana. Tako kot za vse, je še posebej za sladkorne bolnike **pomembno**, da uživajo uravnoteženo **zdravo hrano** in so vsakodnevno telesno **aktivni**, predvsem pa, da z zdravili oziroma dieto **uravnavajo krvni sladkor** in s tem preprečijo marsikateri zaplet sladkorne bolezni.

Lepo vas pozdravljam

Tjaša Roženberger, študentka Medicinske fakultete

*Iz korenin, sekvoja raste ...***FRANC HROVATIČ, sejalec humanosti iz srca**

Rada imam ljudi, ki žive plemenitost iz srca. Pravzaprav jih neizmerno cenim, občudujem in spoštujem. Poznam njihovo pot. Poznam njihove korake. Nosiš srce v rokah in želiš ustvariti prijaznejšo podobo kraja, časa, odnosov. Franc Hrovatič je zagotovo eden izmed legend kraja, ki se jim moramo pokloniti.

Hvala, Franc. Zarisali ste lepo sled dobrotelosti na polju naših njiv preteklosti in sedanjosti. Krasen zgled ste sokrajanom. Klepar po poklicu, dobrodelec po srcu. Dobroto ste med ljudmi začeli širiti v gasilskih vrstah. Kaj pravijo vaši spomini? Spominjam se prvih začetkov. Gradili smo gasilski dom. Ročno smo delali vse. Kopali smo temelje, kopali pesek, zidali. V prostih dneh smo hodili v tovarno zlagat opeko, da smo jo prislužili. Kupili smo prvo opremo in brizgalno, prvi gasilski avtomobil. Kasneje smo dopolnjevali opremo, zgradili stolp za sušenje cevi, uredili kleti, dozidali sanitarije, kupili sireno, zamenjali lesene strope in avtomobil. Bili smo povezani med sabo, vsak je prispeval po svojih močeh. Predano smo sledili skupnim ciljem. Veseli smo bili vsakega napredka.

Dvaintrideset let ste bili predsednik Gasilskega društva Stranska vas! Hvalevredno ste služili v dobro vseh krajanov z darovanjem svojih talentov, idej, organizacijskih sposobnosti. Vsekakor tudi časa. Spretno ste krmarili med službo, zemljo, družino in svojo humanitarnostjo! Ste živ dokaz koliko preprost človek zmore, ko odpre srce.

Verjetno je bilo to moje poslanstvo. Vedno sem gledal, da bi bilo za vse lepo. Želel sem, da napredujemo, zavzemal sem se za razvoj. Ljudje pa so seveda veseli, da funkcijo prevzame nekdo drug. V sebi sem čutil, da moram slediti tej poti.

Vaša duša je sledila tudi navdihu bogatenja sebe skozi zapeto pesem. Željo po ohranjanju slovenske ljudske pesmi ste združevali v organiziranih skupinah. Pridružili ste se pevcem zbora Dušana Jereba in kasneje postali član Moškega pevskega zbora Ruperč vrh. Deset let ste bili tudi predsednik domačega zbora. Tudi tu ste se izkazali s svojim srčnim načinom komuniciranja z ljudmi in se držali vseh dogovorov! Velikokrat sva delila radost in zakulisje teh nastopov.

Lepe spomine imamo. Na druženja, prepevanje, na vse voditelje zbora. Krajanom smo polepšali veliko prireditev. Bili smo povezani z ljudmi, oni z nami. Pesem je ta, ki dela življenje lepo. Radost je ta. Lepa beseda je ta. Povezanost je ta. Vedno si v sebi srečen, ko daruješ drugemu. Življenje samo je bilo tako mišljeno. Da daš od srca. Zahvala se potem zgodi znotraj tebe samega.

Bili ste tudi član sveta KS Birčna vas. Krepko ste zavihali rokave predno ste se podali v odločen »Boj iz nerazvitosti«.

Zavihali! Dobesedno! Kopali! Zbirali denar! Krajevni samoprispevek! Elektrizacija, gradnja cest, napeljava telefona, vodovoda. Na pragu Novega mesta... Najbolj nerazvita krajevna skupnost... Bili smo dobra ekipa, z veliko volje, moči in zaupanja v zmago.

Bilo je obdobje, ko ste imeli nešteto funkcij. Predsednik gasilcev, pevec, član krajevnega odbora RK, socialno zdravstvene komisije in komisije za Romska vprašanja v krajevni skupnosti. Bili ste član uredniškega odbora Šum sekvoj. Verjetno niste nikoli delali z računalnikom... Pa vendar vedno prvi oddali članke. Rokopis. Z veseljem sem jih vsakič pretipkala. Ker je toliko vaše dobrote in življenjske energije stalo za temi ročno napisanimi stavki! Ste imeli kdaj občutek, da se v vas skriva vsaj še kak Franc in vam takole malo z desne, malo z leve pomaga? Hiteli ste od obveznosti do obveznosti. Kaj bi bilo, če bi se kje na vaših poteh srečali s samim seboj?

Verjetno bi se pozdravil, se potrepal po ramenu in se vprašal kako sem kaj. Malo bi se pogovoril in odhitel naprej ... Ja, človek včasih resnično

Obredi ljudskih pobožnosti

Blagoslov velikonočnih jedil

Blagoslov jedil je obred ljudske pobožnosti, namenjen zavedanju **Božje dobrote** do človeka, da bi ta lažje začutil Božjo bližino in **navzočnost** v vsakdanjem življenju. **Prebuja naše misli** in našo **hvaležnost za vse milosti**, ki smo jih deležni pri udeležanju svojih zamisli v Najvišje dobro slehernega izmed nas. Previdno drami naše duše in jih opozarja na Božjo Prisotnost v nas. Blagoslov prinaša tudi **Božje velikonočno darilo**, prinaša nam **Kristusov mir srca in radost vstajenja**. Vsako pomlad nas opominja na našo osebno rast in razcvet v dobrem. Na velikonočno soboto letos je, v cerkvi sv. Nikolaja v Stranski vasi, naše jedi blagoslovil župnik Igor Stepan.

Ana Ponikvar

Orumenela fotografija

Fotografija je bila fotografirana nekje v **Stranski vasi**. Edina zagotovo znana oseba na fotografiji je **Jožefa Rozenbergar**, rojena, 20. 2. 1913 v Stranski vasi in poročena aprila 1940 z Jožetom Štangelj iz Črmošnjic pri Stopičah. Fotografija je nastala pred poroko Jožefe Rozenbergar. Ostale osebe na fotografiji zagotovo niso znane. Prvi z desne bi lahko bil Jože Hrovat (po domače **Uljčar**) in tretji z desne Franc **Rozenbergar** (brat Jožefe Rozenbergar), oba iz Stranske vasi, četrti z desne bi lahko bil nek **Šurla** iz Lakovnic. Na fotografiji bi lahko bil tudi Hrovatič Franc (po domače **Trkaj**) in nek **Bogataj**. Podatki o moških na fotografiji so neznan. Napisana je le domneva in bežen spomin. Če se bi kdo od bralcev prepoznal katero od oseb na tej fotografiji ali prostor, kjer je fotografija nastala bom vesel, če podatke sporoči te urednici glasila ali pa na 031 417 634 - **Blaž Štangelj**, pravnuk Jožefe Štangelj, roj. Rozenbergar, ki fotografijo tudi hrani.

zmore ogromno. Pravzaprav pa je v življenju vedno tako: če slediš pravemu cilju, si nagrajen v navdihu. Življenje samo te podpre. Vidiš svojo idejo pred sabo kot uresničeno dejanje. To te notranje motivira in v tebi kar nastajajo novi vrelci moči in volje. Verjetno zato, ker prostovoljno delo človeka bogati. Nič nisi vzel, dal si vse kolikor si mogel. Vesel sem, da sem tak.

Kdaj ste bili najbolj veseli?

Ko sem videl rezultate dela uresničene v dobro vseh. Vseh napredkov sem se veselil! Vsake zgodbe krajevnega uspeha! Vsakega druženja in veselja ljudi! Zadovoljstvo ob videnem, da smo drugim polepšali življenje!

Kaj vas je razžalostilo? Zagotovo ste doživeli tudi sence pri ustvarjanju sonca v domačem kraju?

Vedno je tako pri delu z različnimi ljudmi. To sem vzel v zakup. Dobrota ni vedno zastoj. Včasih jo tudi plačamo. Želim si le to, da bi mladi bolj upoštevali izkušnje starejših. Niso nam padle v naročje. Skozi trde preizkušnje smo prišli do njih. Spoštovanja med ljudmi, tega bi si želel več. Da bi si bili bolj blizu.

Vaša žena Milka je tisti steber svetlobe, ki vam je v ozadju dajal moralno podporo in moči. Tudi svoje roke je velikokrat pridno uporabila, ko so vaše drugim dobro delale. Jaz ji osebno izrekam zahvalo. Občutila sem skozi čas, to njeno darovanje.

Od srca se ji zahvaljujem. Res je. Saj je to tudi življenjska resnica, da uspeš z daritvijo srca le, če te nekdo v duhu podpira. Če te sprejme takšnega, kakršen si. Jaz sem takšen bil in moral sem to delati. S tem sem se čutil izpolnjenega in udejanjenega v namenu življenja.

Vas morje vidi kaj? Ga greste kdaj pogledat?

Nikoli. Imamo morje doma. Valovi iz dneva v dan. Morje otroškega smeha in živžava. Laura, Marcel, Florjan, Benjamin, Krištof in Irenej so najini sončki. Vse imamo. Ljubezen v družini.

To je bogastvo, ki ga znamo ceniti.

Toliko izkušenj imate. Zagotovo so vaši vnučki veseli, ko posedajo ob vas in jih učite?

Tole je zanimiva zgodba. Nič učiti... »Ate zdaj nas pa poslušaj...«, pravijo. Brihtne glavce so tile današnji otroci. Kolo časa se obrača, moramo se zavrteti z njim. Pomembno je, da smo radostni ob tem. Da si znamo narediti veselje s tistim, kar imamo v sebi. To je darilo, to je vse. To je vera za življenje vnaprej!

Hvala, s spoštovanjem dragi Franc! Za ves vaš prispevek skromnega, a Velikega človeka. Vaše srce je sliki kraja dodalo še močnejše barve. In nekje v meni nekaj odzvanja, da se vam bo življenje še posebno zahvalilo za to. Zaslužite si, Franc! Hvala za vse dobro, ki smo ga zbirali v isto posodo. Kaj smo v resnici ustvarili, bo pokazal čas. Naj vam srce vedno bije v ritmu dobrotnika kraja. Srečno. Vsak dan posebej!

Pogovarjala se je urednica Vida

Šola, pri šoli, s šolo ... šola, pri šoli, s šolo ...

HAIKU-ji (nagrajeni na mednarodnem literarnem natečaju)

Upiram se jaz,
da bo pravično za vse.
Upiram se jaz.

David Gregorič, 4.a

Hočem biti sam.
Jeza me je oblila.
Pojdite stran!

Aljaž Šimc, 5. r.

Sneg pada na tla.
Poginil je moj pes Luks.
Smejte se sami.

Domen Šetina, 5. r.

Zakaj v šolo?
Ostal bi rad doma.
Nezanimivo vse.

Jan Klobučar, 5. r.

Mora snežiti?
Rad igral bi nogomet.
Zabijem kepo.

Ne bi pospravljaj,
pa mi mami sitnari.
Kmalu bom zrasel.

Luka Bele, 5. r.

Mama, nočem!
Nočem ribice v akvariju!
Hočem dva konja.

Patricija Miklič, 5. r.

Ti presneti dež!
Pojdi od mene stran.
Na igrišče grem.

Matic Šušteršič, 5. r.

NARAVA

Življenje je spoštljivo,
čudno in strašljivo.
Včasih ne veš,
kam sploh greš.

Ozri se po naravi.
Kaj ni čudovita?
Rastline dišijo,
drevesa šumijo,
v meni pesem budijo.

Aljaž Šimc, 5. r.

»Varnost in mobilnost za vse – moje ideje, moje pobude«

Učenci 5. razreda Podružnice Birčna vas so se vključili v mednarodni projekt »Varnost in mobilnost za vse – moje ideje, moje pobude«, ki sta ga razpisala Javna agencija RS za varnost prometa s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in podjetjem Revoz Novo mesto.

Učenci so prepoznali probleme, ki jih imamo v prometu v našem šolskem okolišu. Ugotovili so, da so cestišča ozka, s številnimi ostrimi ovinki, ceste so brez pločnikov, brez označenih avtobusnih postajališč, brez ustreznih prometnih znakov in zato so še bolj nevarna. Ugotavljali so, kaj bi lahko naredili, da bi bili učenci v prometu bolj varni. Izbrali so označitev talnih označb za avtobusna postajališča in izris talne verige ob šolskem igrišču.

Učenci so na šolski dovoz narisali verigo, ki služi kot meja varnosti. Verigo so ostali učenci podružnice hitro prepoznali, kot označbo do katere smejo iti sami. Ob verigi se ustavijo in počakajo učitelja, da jih odpelje na šolski avtobus in druge dejavnosti. V razred smo povabili policista, vodjo policijskega okoliša na našem območju, ki nam je dal veliko novih znanj in koristnih nasvetov o uresničitvi naših idej. Urađu za GSJ dejavnosti in promet Novo mesto smo poslali vlogo za strokovno pomoč pri označitvi talnih označb za avtobusna postajališča. Obiskala sta nas višji svetovalec za promet pri Mestni občini Novo mesto in predstavnik izvajalca šolskih prevozov na naši šol, poslušala naše predloge in jih podprla.

Po ogledu prometnih poti na terenu smo dobili zagotovilo, da bodo izvedli naslednje ukrepe:

1. postajališče Veliki Podljuden - izvede se ureditev talne in vertikalne prometne signalizacije
2. postajališče Gasilski dom Stranska vas - izvede se ureditev talne in vertikalne prometne signalizacije
3. postajališče Rajnovšče - izvede se ureditev talne in vertikalne prometne signalizacije

Za ukrepe se na postajališčih v kraju Jama in Rakovnik, zaradi neugodnih vremenskih razmer v času ogleda, ni bilo moč opredeliti, vendar bodo opravili ponovni ogled in sprejeli primerne odločitve za nadaljnje urejanje le teh.

V okviru projekta smo se pogovarjali o različnih temah (nevarnost v prometu, vedenje različnih udeležencev v prometu, predvidevanje nevarnosti, različna onesnaževanja, različne oblike prevoza, prilagoditve prometa različnim vremenskim razmeram...), preko katerih smo podrobneje spoznali, na kakšen

način smo lahko bolj varni v prometu, in kako lahko prispevamo k zmanjševanju onesnaževanja. Rešili smo učno gradivo, ki smo ga prejeli. Povezali smo ga s teorijo za opravljanje kolesarskega izpita. Poiskali smo različne članke, ki so opisovali prometne nesreče, se pogovorili o vzrokih zanje in iskali najboljše rešitve, da do njih ne bi prišlo.

Z učenci smo projekt predstavili staršem, predsednici staršev podružnice, ravnateljici šole, predsednikoma KS Birčna vas in Uršna sela, sosedom in krajanom, kjer živimo. Vsi so ideje pozdravili in jih podprli. Učenci so ob tem urili različne veščine sporazumevanja in sodelovanja med ljudmi.

Učenci so zelo ponosni, da bodo s temi ukrepi sami, in vsi ostali udeleženci v prometu, bolj varni.

Ugotovili so, da je medsebojno sodelovanje med starši, šolo, lokalno in širšo skupnostjo zelo pomembno za izvedbo skupnega cilja.

Petošolci so bili finalisti projekta. Povabljeni so bili v tovarno Revoz, kjer so predstavili svoje delo in dosežke, sodelovali v delavnicah ter si ogledali muzej starih vozil v Drgančevju. Za svoje delo so prejeli priznanje in denarno nagrado.

Dan mobilnosti smo zanimivo preživeli v gibanju in ob koncu so nam v veselje poslikali še obraze

Kulturni dan smo preživel v Novem mestu. Spoznali smo njegove znamenitosti, zgodovino in znane osebnosti. Ogledali smo si etnološko razstavo, spoznali svečarsko in medičarsko obrt ter z navdušenjem ustvarili čudovita lectova srca.

Tudi mi smo šivali Vidku srajčice. Sami smo jih krojili, sešili, olupšali z gumbom in jih shranili za spomin.

Dan odprtih vrat - Učenci, starši, bodoči prvošolci in drugi obiskovalci so se učili in zabavali v delavnici ljudskih plesov, slikali so razglednice Slovenije, izdelovali lectova srca, ustvarjali gledališke liste in dramsko predstavo ter sestavili kviz o Sloveniji.

V Soncu vidimo življenje, veselje in srečo

Na likovnem natečaju ozaveščanja nevarnosti pirotehničnih izdelkov je sodelovalo 237 šol v Sloveniji. 1. mesto med vsemi prispelimi izdelki je osvojila Špela Bele iz 4. razreda Podružnice Birčna vas, z delom Strah nas je.

V tradicionalnem pravljicnem večeru za starše in bodoče prvošolčke so zvoki instrumentov in glasovi iz otroških grl z glasbo pričarali pravljичno vzdušje. Za prijetni večer so zaslužni vsi nastopajoči in učitelji.

Učenci smo pridobili nove izkušnje in spoznanja ob ogledu gledališke predstave Abeceda - gluhega gledališkega igralca Damjan Šebjan in ob nepozabnem druženju z njim. Zaigral jim je gluhi gledališki igralec Damjan Šebjan.

Na pustni torek so se namesto učencev po hodnikih in razredih sprehajali najrazličnejši fantazijski liki iz filmskega in živalskega sveta, pravljic in risank.

Športni dan smo pestro in zanimivo doživeli na drsališču v Trebnjem. Učenci in učitelji Podružnice Birčna vas.

Postanimo prostovoljci – pomagajmo drugim in jim polepšajmo življenje!

Ta svet je lep, če komu nekaj daš;
ta svet je lep, če nekoga rad imaš,
če stisneš roko komu, ki ga kaj boli;
ta svet je lep, če si človek do ljudi.

Tone Pavček

Prostovoljno delo ima velik pomen za razvoj in za prihodnost. Prispeva k razvijanju obstoječih sistemov, k razvijanju vrednot **solidarnosti**, k socialnemu napredku celotne družbe, zato ga je potrebno negovati in ustrezno vrednotiti. Tega se dobro zavedamo tudi na naši osnovni šoli, saj prostovoljstvu in prostovoljnimi dejavnostmi **namenjamo veliko pozornosti**. Naši prostovoljci posegajo na različna področja z raznolikimi dejavnostmi. **Učence spodbujamo k prostovoljnimi oblikam dejavnosti**, ki se izvajajo tako **znotraj šole**, kot tudi k oblikam prostovoljstva, ki posegajo na različne področja prostovoljnih aktivnosti **zunaj šolskih prostorov** in jih izpeljemo v sodelovanju s širšim okoljem. **Spekter** dejavnosti prostovoljstva vsako leto **nadgrajujemo, dopolnjujemo in poglobljamo** z različnimi aktivnostmi. **Naš cilj je, da učenci prostovoljno izvajajo različne dejavnosti z vrstniki, mlajšimi učenci, krajani, starejšimi občani, osamljenimi in bolnimi, socialno ogroženimi družinami, družinami z emigrantskim poreklom ter Romi.**

Prostovoljstvo je družbeno koristno

Prostovoljstvo je družbeno koristna brezplačna aktivnost posameznikov, ki s **svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe.** **Prostovoljsko delo je delo, ki ga posameznik po svoji svobodni volji in brez pričakovanja plačila ali neposrednih ali posrednih materialnih koristi zase, opravlja v dobro drugih ali v splošno korist.** Spodbujanje razvoja prostovoljstva in prostovoljskih organizacij pomembno prispeva tudi k zniževanju revščine, razvoju demokracije ter spodbujanju aktivnega državljanstva. **Posameznik**, ki se ukvarja s prostovoljnimi delom **razvija občutek za solidarnost, odgovornost in strpnost ter krepí svojo samopodobo.**

Prostovoljstvo na Osnovni šoli Šmihel

Kljub temu, da prostovoljstvo ni plačano in nagrajevano z materialnimi dobrinami, se **skupini učencem**, ki se **nesebično razdajajo in darujejo svoj čas, znanje, energijo, izkušnje, ideje, poglede, dobro voljo, prijateljstvo, iz leta v leto pridruži večji krog prostovoljcev.** S

svojim delovanjem prispevajo k večji kakovosti in pestrosti življenja posameznikov. Učenci se aktivno vključujejo v prireditve, obeleževanje praznikov, očiščevalne akcije ter nudijo različne oblike pomoči. Posebno **pozornost in skrb** prostovoljci namenjajo **osamljenim, bolnim, otrokom s posebnimi potrebami, socialno ogroženim družinam, družinam z emigrantskim poreklom**, ki jim z različnimi aktivnostmi, ali pa le s svojo prisotnostjo, bližino, **pozornostjo, prijazno in toplo besedo** nudijo **pomoč** in oporo v težkih trenutkih in jim popestrijo popoldneve oz. zimske večere. V okviru prostovoljstva **spodbujamo tudi druženje osnovnošolcev s starejšimi občani** v krajevni skupnosti. Učence spodbujamo, da bi obiskali krajane **na njihovem domu** z namenom, da bi jim pomagali pri različnih domačih opravilih, prebrali časopis, jih seznanili z uporabo sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije, ali pa **preživeli** z njimi urico **druženja** ob prijetnem klepetu. Skupina učencev prostovoljcev **enkrat mesečno krajša urice starostnikom** iz bližnjega doma starejših občanov. Učenci prostovoljci spoznavajo **življenje otrok in odraslih s posebnimi potrebami.** Večkrat na leto organiziramo obiske in **druženje z učenci**, ki obiskujejo šolo s prilagojenim programom v naši neposredni bližini. Učenci **se soočajo z drugačnimi** in se skušajo z visoko mero empatije **vživljati** v njihov vsakdan. Skupaj izvajajo družabne in ustvarjalne delavnice, športne dejavnosti, razvijajo njihova močna področja ter znajo spoštovati in ceniti drugačne. Z različnimi aktivnostmi se učenci **prostovoljci občasno vključujejo tudi v delo s predšolskimi otroki.** Obiščejo jih v vrtcu, kjer se aktivno vključijo v dejavnosti. S skrbno načrtovanimi in dobro pripravljenimi glasbenimi, ustvarjalnimi, likovnimi, literarnimi, bralnimi, športnimi dejavnostmi prispevajo k obogatitvi programa ter k razvijanju spretnosti in veščin malčkov. Učenci podružnice skupaj z učitelji ob koncu leta pripravijo družabno srečanje z bodočimi prvošolci in njihovimi starši. Učence **spodbujamo k humanitarnim zbiralnim akcijam** za pomoč revnim otrokom. Z zbiranjem in podaritvijo šolskih potrebščin, družabnih iger in igrač razvijajo solidarnost in sočutje ter tako pomagajo vrstnikom v stiski in pomanjkanju.

Projekt »Pomagajmo si, sodelujmo in se družimo«

Eden od sklopov prostovoljstva je tudi **spodbujanje medsebojne vrstniške pomoči** ter sodelovanje, druženje in igranje **starejših učencev z mlajšimi učenci.** V okviru projekta, ki ga izvajamo že tretje šolsko leto, si prizadevamo povečati medsebojno sodelovanje, druženje in spodbuditi učence k nudenju

učne pomoči. Učenci prostovoljno pomagajo vrstnikom in mlajšim učencem pri učenju in pisanju domačih nalog. V letošnjem šolskem letu smo urice prostovoljstva v večjem obsegu namenili osvajanju socialnih veščin, da bi se otroci lahko z lastnim pogledom na odnose lažje, uspešno in učinkovito vključili v socialno okolje. V želji, da bi dejavnosti in aktivnosti še bolj razširili in približali željam in potrebam krajanov, **prosimo tudi občane naše krajevne skupnosti**, da podajo **ideje**, s katerimi bi **naše sodelovanje še bolj zbližali in obogatili** z aktualnimi vsebinami.

Povzetek članka **Brede Knafelc,**
OŠ Šmihel

Ljubljeni otroci božji, kje vi ste? V novi zavesti vas pogrešamo sodelavci Luči! Obrnila so se stoletja zgodovine. Še vedno iste pesmi požete... Ne sramujte se svojih misli. Povejte si jih. In se poslušajte... Budila sem vašo zavest dolga leta. Zdaj vstanite, ljubljene. Odločite se! Ne glede na veroizpoved! Samo dve možnosti imate. Ste Božji ali ste Njegovi, ki je imel namen zrušiti svet? Hvala za odgovor. Galaksija vam je hvaležna, da ste se odzvali...

Ljubljeni, ste mar do sedaj verjeli v zlagano Moč? V nekaj, kar se lahko v sekundi zruši? Denarju ste morda dali veljavo, ker so vas organizirano klicali v ozadju... Napredku s strupeno tehnologijo, ki seva negativne energije in ropota v okolje? In nas poneumlja. V živčne in nevrotične zemljane. Morda ste doslej zaklade videli v siju bogastva, ne človeka. Ne njegovih vrednot. Ste se ljudem klanjali po nazivih, namesto po srcu? Ste morda pozabili, da siromak potrebuje ravno toliko vaše pozornosti kot bogataš? Sprejeli ste bolezen v svoje stanje duha. Lahko je ne bi... Vsak je Stvarnik svoje poti. Sprejeli ste pritisk in obtožbe soljudi. Mar vam niso dvignile pritisk nepotrebne administracije? Čakanje vsepovsod? Številni davki? Številni krizni dogodki? Se vam to ni zdelo čudno? Da nas nekdo hoče poneumiti z vsemi predpisi? Nas kot kamenčke zložiti v škatlo? Kaj res niste pogrešali svobode za katero smo se rodili? Niste nikoli razmišljali čemu se to dogaja? Drznite si to storiti zdaj! Morda ste se klanjali napačnemu Bogu. Kdo je za vas Bog? Bog je vse, kar nas obdaja. Bog je čista energija Ljubezni. Bog in življenje sta eno! Bog je naša zavest! Zavest, da smo krasen človek. V Cerkvi ste pripadali enemu, zunaj pa posvečali pozornost drugemu? Tistemu, ki nas je želel z vso strupeno kramarijo nadvladati. Tisoče strupov nam je ponudil. Mar vi niste opazili tega? Bali ste se povedati, kajne? Ker so vas preglasili s tisoči oglasi. Z zapovedmi, da tako mora biti. Zlagano! Tisočkrat zlagano! Bog ni za zidovi. Ni samo na Nebu! Bog je v nas. V našem srcu. V naših občutkih v telesu!!! Spremljajte občutke v sebi! **Občutki so dih duše, nemi jezik ljubezni, govornica Boga! Delajte tisto, kar želi vaše srce, pa ne boste nič zgrešili!** Ne glejte soseda! On ima drugo nalogo v tem poslanstvu! Kam so nas torej pripeljale misli drugih? Njih, ki so vam morda bili vzgled? Zgled česa že? Daleč od Resnice! Bolj ste zaupali temnim silam na planetu, bolj so vas teptali! Ker ste molčali in se niste izpovedali. Sebi. Spovednico imate doma. Ni treba življenja več komplicirati! Toplo vreme je. Sedite za kozolec, če ga imate. Za hišo. Ali pa na travnik! Izpovejte se! Bogu se bo kar nasmejalo, ko vas bo videl. Ali ste res grešili? Zoper življenje? Greh je le to! Greh je, če ne ceniš človeka in vse narave. Ker to Bog je! Človek in narava. Ste se kdaj drznili vprašati kdo stoji za tem? Jaz sem. Ste spoznali kdo je zasejal v naše možgane krivdo greha? Jaz sem. Iz katere zgodovine se to dogaja? Jaz sem. Ste stali za svojimi prepričanji? Jaz sem. Ste popustili, ko so se vam posmehovali, da ste ob pamet? Jaz nisem. Dovolila sem si biti

Gospod je z vami

to kar sem. Opazili ste, da so nam v tem času nizkega zavedanja vse zastrupili. Od zraka, zemlje, vode, semen, prehrane, zdravil, čevljev, obleke, kozmetike, gnojil, škropiv do gradbenih materialov. Povejte vesolju svoje mnenje o tem. Tako preprosto je. In vse je res...

Trpeli ste za to sveto spremembo, ki se dogaja in se bo zgodila! V svojih telesih! Prečiščevali ste strupe. Misli, besed, energij. Zagotovo ste to delali po božanskem načrtu odrešitve. Predno ste se utelesili, ste svoji duši to trpljenje obljubili. Za odrešitev sveta. Zdaj pa se ne spomnite. Sodelavci Luči smo tu, da vas spomnimo. Ima Ančka dobro luč v rokah. Ne bo vas ona zapeljala! Kolikor me poznate, lažem ne. Žive priče

boste dogodkov. Smejte se! Tisti dan se boste bolj jokali... Spreglejte zdaj. Po vsem, kar ste v življenju pretrpeli, ne umrite spet! Pa saj niste prišli sem umret! Samo svoj dušni namen ste pozabili... Pa ne bo vam krona z glave padla, če najstarejšo knjigo sveta doma prelistate! Še nikomur ni! Pa jo berite kot svežo revijo. Od zadaj naprej! Kaj tam piše??? Vidite, res ste pozabili... Le razmišljajte naprej.

Eno življenje! Dodobra so vas naplahtali! Od kje že, imate toliko talentov? Razmišljajte... Nekateri ste se utelesili velikokrat. Vsak je izbiral sam. Če ste v vaših utelešenjih bolj trpeli, večja je vaša zvezda na nebu. Tega se ne spomnite? Poglejte gor! Da, ena je vaša. Razmišljajte... Iz katere knjige je to? Ni iz knjige. Je iz čistega srca... **Zapisi so v nas!**

Zelo vas imam rada. Koliko, se boste nekega dne prepričali. Vas pa zelo prosim: Nikar Gospodu več ne nosite svojih grehov in zakonskih stisk in službenih problemov v njegove rane! Zelo težko živi... Bog želi, da prevzamete odgovornost za svoja dejanja! Šele potem boste deležni pomoči. Vedno je tako bilo. Ko polni blaženega upanja pričakujete Drugi prihod, ne morete v

isti sapi izgovarjati, da niste vredni, da pride k vam. Zakaj se podcenjujete ljudje? Vi, ki trpite to izrekate? Zamislite se... Tisti, ki vam je te molitve podtaknil, ni želel odrešitve sveta. Kdo je že to bil? Razmišljajte sedaj. Ure odzvanjajo. Lepo vas prosijo vsi sodelavci Luči: Ne iščite ga le v Nebesih. On preživlja tudi Pekel na zemlji. Zbudite se! Ste se kdaj vprašali, kolikokrat se je morala njegova Svetost utelesiti v teh stoletjih, da je pridobil vsa mojstrstva za težko nalogo v tem poslanstvu? Jaz sem. Vi o tem ne veste nič? Trkam na vaše duše. Bodite uvidni do Boga v človeku. Ste kdaj pomislili, da bi se Svetost vrnila v vašem sosedu? Ta ista duša Gospoda? V vašem sodelavcu? Da živi v trpeči stari mami, ki se bo zdaj razodela? Niste... Škoda. Jaz pa sem. To je bilo moje spoštovanje do svetosti življenja! Bog ni izmišljeno bitje! Bog je svetost življenja! Drznite si zdaj o tem razmišljati! Ne bo on vam sodil. Vsak si je sodil sam. Skozi vsa življenja, ki ste jih preživeli. V vseh ste sami odločali komu boste verjeli. Pa ne bojte se Boga! Saj je že vse tukaj... In Pekel in Nebesa... To ni tam nekje! To je tu! Spreglejte žel! Na Zemlji je vse. To je to... Čisto preprosto je. **Ni Bog življenja zakompliral, so ga ljudje!** Te potrditve doživljate vsak dan... Pogumni bodite! Bolj trpite sedaj, večja bo nagrada. Bolj ste dobrodušni, lepše vam bo! To je resnica. Poglobila sem se vanjo. Ona je v srcu! V srcu vsakega človeka! **Ključ za odrešitev smo našli: Ljubezen!** Mar vi ne slišite glasu svoje duše? Resnica je smešno preprosta! Saj drugače ne more biti! Saj sem točno slutila, že od malega...

Interneta nimate? Kraljica miru vas v svojih sporočilih mesečno prosi, da se spreobrnate. Da molite za odrešitev sveta. Da Gospod zelo trpi. Da je njegovo trpljenje doseglo zdaj vrhunec, od križanja dalje. Saj ni čudno, ko pa skozi svoje srce kot jagnje božje odrešuje grehe sveta! Gospod je z vami. In z vašim duhom. Vse Modrosti so z Njim na Zemlji, vse Svetosti. Vi ste morda ena izmed njih... Zbudite se! Dovolite, da živ vstane pred vami! Če ste pozabili **častiti Božje v Živemu človeku**, k čemur so vas pozivali tudi v Cerkvi, to storite zdaj. Molite za dobro! Molite, da se udejanji Moč Božjega. Ljubezen je svet ustvarila! Bog pa je Ljubezen. Pa tako lepo so vam v Svetem pismu zapisali: ostanite budni! Nihče ne ve kdaj. Ve se, da bo. Kaj ste tudi to pozabili, da se svet spreminja vsakih dva tisoč let? Če smo prvi, ki sporočamo to vest? Pa kaj potem! To je naša božanska zavest! Bog je videti ves nasmejan! Zato, ker smo spoštljivi do sile stvarjenja! Ne do tistega, kar so nam v naše misli podtaknili! Vedno smo bili nerazviti in zadnji! Čas je, da smo enkrat prvi... Verjemite zdaj! Jokali boste ves dan. In se smejali. Ne skrbite! Tedaj vam bo po božji modrosti jasno, čemu ima naša krajevna skupnost takšno ime. In zakaj so sekvoje posadili ravno pri nas... Rada vas imam zelo! Skupaj bomo pozdravili oranžno nebo! Zaupajte, najboljši smo! Zlato sonce smo!

vaša Ančka

Svoje znanje delimo z vami

Skalnjak v vrtu

Skalnjak ni le kup kamenja, med katerim rastejo rastline, pač pa mora biti skrbno načrtovan element v vrtu, ki potrebuje posebno nego in oskrbo. Veliko ljudi se odloči za skalnjak po navdihu ali ker so ga nekje videli, kasneje pa z njim niso zadovoljni, ker ga ne postavijo na pravo mesto, vanj ne zasadijo primernih rastlin in ne predvidijo pravih postopkov pri izgradnji.

Če imamo v svojem vrtu **dobro osončen prostor**, kjer nam navadno ne raste trata ali

druge rastline, je to prav gotovo primeren prostor za skalnjak. Primerne so tudi **brežine**, ki nam otežujejo normalno oskrbo skozi leto. Torej tisti predeli, ki jih je težko kositi, pa nam jih je škoda zasaditi s pokrovnimi rastlinami, ki znajo biti precej dolgočasne.

Izdelava skalnjaka mora biti dobro pre-mišljena. Ni dovolj, da pripeljemo nekaj kamnov, med katere nasujemo zemljo in vanjo posadimo rastline. **Osnova** skalnjaka naj bodo tri ali več **večjih skal**, s katerimi naredimo konstrukcijo ali zastavimo obliko skalnjaka. Skale naj bodo iz okolice, **mednje** pa postavimo **primerno velike kamne**. Najprimernejša kamnina za skalnjak je porozen apnenec, saj vanj lahko prodirajo korenine rastlin. Seveda se lahko odločimo tudi za drugačno kamninsko osnovo, vendar moramo vedeti, da gredo na različne kamninske osnove različne rastline.

Praden začnemo z izdelavo skalnjaka, moramo ugotoviti, ali je **lega dovolj odcedna**. Če o tem le malo podvomimo, moramo poskrbeti za drenažno plast, ki omogoča odtekanje vode. V ta namen lahko uporabimo prodnike ali zdrobljeno opeko. Na to plast nato postavimo skalnjak.

Oblikovati moramo kar najbolj **naravno razporeditev**, tako skal kot tudi rastlin. Skalnjak naj se **ujema s svojo okolico**. Prehode iz skalnjaka v ostale vrtnne prvne je potrebno oblikovno omehčati. Kamni so videti lepši,

če jih prislonimo ob pobočje, vendar mora biti večji del kamna vkopan v zemljo, da se ne prevrne. Najmanj dela imamo, če skalnjak pripravimo na naravnem pobočju, čeprav ga lahko uredimo tudi na ravnem. Še manj dela bomo imeli, če imamo na vrtu kamnit del, ki ga le preuredimo.

Ko pripravimo skalno osnovo, prostore med skalami **zapolnimo s primernim substratom** in ne z navadno vrtno zemljo. Dobro je, da zmešamo dva dela zemlje, en del šote in en del gramoza ali zdrobljenega peska. Finega peska ne uporabljamo, ker bolj škodi kot koristi.

Nazadnje **prostor zasadimo**, pri čemer izbira rastlin ni omejena le na rastline, ki so definirane kot rastline za skalnjak. Vanj se lepo

podajo tudi majhni iglavci, nizki grmi, pritlikave čebulnice, nizke zelnate trajnice in celo nekatere enoletnice. Ko izbiramo rastline za skalnjak, si je dobro ogledati skrbno zasnovan skalnjak v kakšnem botaničnem vrtu in si izpisati imena rastlin, ki so nam všeč. Pomagamo si tudi s **priročniki o rastlinah za skalnjak**. Posebno pozornost moramo posvetiti temu, kakšne razmere potrebujejo posamezne rastline. Nekatere se dobro počutijo v skalnih razpokah, druge rastline potrebujejo več prostora, določene moramo saditi v navpične razpoke, da voda prosto odteka in podobno. Predvsem pa moramo paziti, da ne izberemo rastlin, ki bi zrastle v velike, kaj kmalu prevelike rastline, saj bi to pokvarilo izgled skalnjaka. Ostalim rastlinam pa bi zmanjkalo prostora za rast.

Pogosto se zgodi, da je slabo zasnovan skalnjak vir slabe volje in razočaranja. Če si želimo lepih, blazinasto razraščajočih se in nizkih rastlin, te lahko posadimo tudi na dvignjene grede ali v korita na vrtu. Lahko si omislimo tudi zasaditev med tlakovci in v razpokah starih zidov ali pa ob kakšni meji naredimo suhozid. **Nizko rastoče rastline** se lepo podajo tudi na obrobe zasaditev, zaradi njih pa so rastline na sredini grede videti še lepše in večje. Če nimamo dovolj prostora, si lahko omislimo manjši skalnjak kar na terasi in ga uredimo v primernem koritu ali drugi posodi.

Rastline v skalnjaku morajo biti zanimive skozi celo leto, ali pa med seboj kombiniramo

rastline, ki se **izmenjujejo v cvetenju in druga drugo lepo poudarjajo in dopolnjujejo**. Zaradi kratkega časa cvetenja posamezne rastline se nam kaj hitro lahko zgodi, da imamo spomladi npr. krasen skalnjak, ki pa zbledi skozi poletje in v jeseni, ko na njem nič ne cveti. Čas cvetenja rastlin je tako še kako pomemben.

Med zgodnje spomladanskimi rastlinami za skalnjak tako najdemo večino **čebulnic** kot so muskari, nizki tulipani, narcise, krokusi in anemone. Ko te odcvetijo, se v cvetje odenejo rumeno cvetoči **grobelnjiki**, beli ali rožnati repnjaki, pečnik, zvončnice, jetrniki, levizije in **primule**. Takoj za njimi cvetijo **timijani, pi-javčice**, floksi, kosmatinci in milnica. Posebej zanimive so **trave**, ki zacvetijo od konca maja dalje. Skozi poletje nas spremlja cvetenje kamnokreča, **homulic, netreskov** ter planik. Turobne jesenske dneve pa nam oplešajo **geranije**, origano, petoprstniki, **nageljčki** in druge. Ob ugodnih razmerah nam bodo določene rastline cvetele še daleč v november ali celo december, če so za to ugodni pogoji. Takšne so **svišč ali encijan**, ptičja dresen in lepnica. Zanimive pa so lahko tudi tedaj, ko se nanje ujame mraz in sneg.

Opozoriti vas moram še na to, da tudi bogato cvetoč skalnjak ni vedno lep, saj ne deluje naravno. Zato vanj za-

sajamo tudi rastline, ki so **okrasne po listih**. Sem sodijo v prvi vrsti **nižji iglavci** ali ostale zimzelene rastline, od zelnatih trajnic pa ne smemo zanemariti **hoste in hebe**.

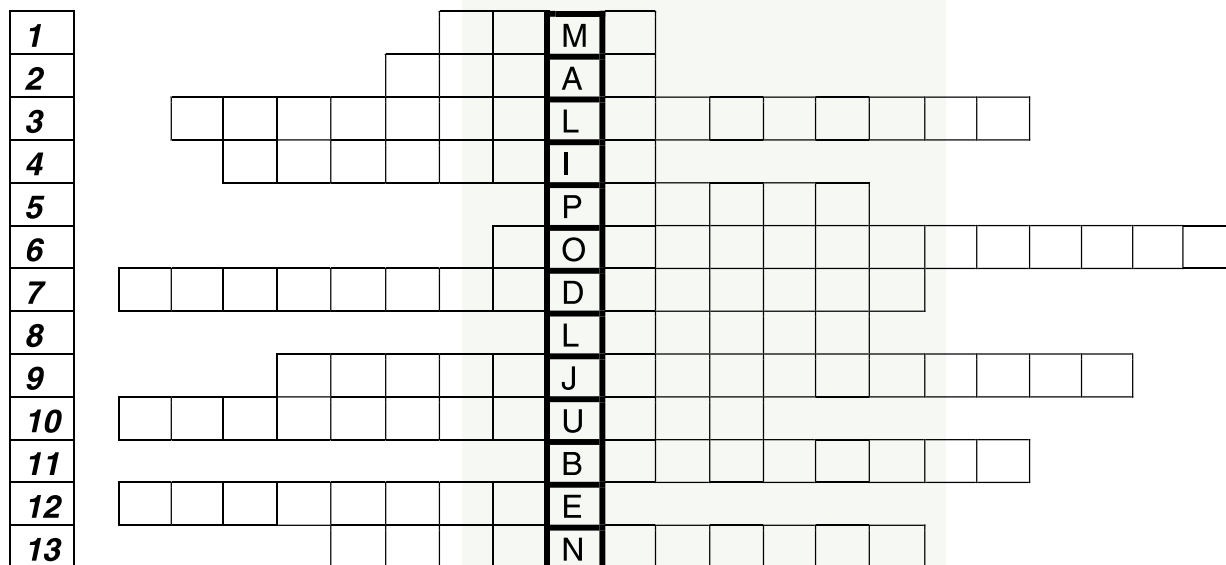
Skalnjak moramo ves čas **oskrbovati**, da plevel ne preraste gojenih rastlin. Kot plevelne vrste se lahko obnašajo tudi gojene rastline, ki jim rastišče ustreza in zato podivjajo v svoji rasti, česar pa nikakor ne smemo dovoliti. Tudi nizko grmičevje in iglavce je dobro vsake toliko **obrezati**, da se preveč ne razraste. Škodljivci na skalnjaku niso ravno pogosti. V kakšnem bolj senčnem predelu nam lahko nekaj škode naredijo **polži**, ki imajo najraje mlade liste zelnatih trajnic. V sušnih obdobjih lahko nekaj škode naredi pršica ali rdeči pajek, predvsem na iglavcih. Kot nepovabljen gost se na skalnjak rad naseli **voluhar**, predvsem, če je v skalnjaku veliko njemu ljubih čebulnic. V suhem in toplem skalnjaku pa rade živijo tudi **mravlje**, ki prav tako motijo rast rastlin, saj si med koreninami uredijo svoja bivališča.

Če sem vas prepričala v izdelavo skalnjaka na vašem vrtu, bo najbolje, da se dela lotite takoj, ali pa počakajte na jesen. Ob pravilno izdelanem skalnjaku in dobri izbiri rastlin vam bo **skalnjak nedvomno v veliko veselje** skozi celo leto.

Andreja Bartolj Bele,

Univ. dipl. inž. kmetijstva

Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma

Uganka

1. Vas, ki leži nad kraško jamo
2. Potok, ki teče pod Cerovcem
3. Kraj, ki je povezan z drugo vasjo z gasilskim domom
4. Vas, ki ima ime po vodni živali
5. Naselje, ki vsebuje število pet
6. Gorenje ... je v naši KS, Dolenje... je v občini Straža
7. Vas pod hribom, delno posajenim z vinogradi
8. Hrib, delno zasajen z vinogradi, sicer pa porasel z gozdom
9. Gorenje... povezano z bližnjo vasjo z gasilskim domom
10. Vrh pri...
11. Druga največja vas v KS
12. Vas, ki se ponaša s postavitvijo jasic
13. Največja vas v KS, čeprav ima ime, kot bi bila »stranska«

LD Padež

Rekorden uplen divjih prašičev

V Lovski družini Padež smo marca na volilnem občnem zboru izvolili **ново vodstvo**. **Starešina lovske družine je Ladislav Vesel**, gospodar Alojz Staniša, tajnik Silvo Kastavec, blagajnik Jože Novakovič. Ostali člani upravnega odbora so še: Mirko Koželj, Martin Trščinar, Tomaž Bedek ter Peter Golob. Program novoizvoljenega vodstva Lovske družine bo temeljil predvsem na:

- učinkovitem izvajanju primarne dejavnosti LD (**lov**)
- **ustvarjanju pozitivne klime v lovski družini**
- **oživitvi oz. formiranju nove strelske ekipe LD Padež z zagonom novozgrajenega strelišča**
- **vlaganju v lovsko koč** z okolico in njeno koriščenje
- **izobraževanju** članov v interesu LD Padež
- **povečanju prepoznavnosti** LD Padež v ožjem in širšem okolju
- pridobivanju novih članov.

Padeški lovci bomo v letošnjem letu obeležili **poseben dogodek**. V septembru bomo razvili **nov lovski prapor**. Prapor je **simbol lovcev**, spremljevalec veselih in žalostnih trenutkov v lovski družini in zunaj nje. V ta namen **pripravljamo kulturni program** z organizacijo strelske tekme.

V preteklem letu smo beležili **rekorden uplen (30) divjih prašičev**. Visok odstrel je posledica povečane aktivnosti lova na divje svinje in velikega prirastka teh živali, ki kmetom povzročajo vedno več škode na kmetijskih površinah. Lovci to škodo izplačamo v skladu z zakonodajo in sprejetimi ceniki. Verjamemo, da je zaradi povzročene škode pri kmetih veliko slabe volje, vendar upamo na več razumevanja v prihodnje, saj smo tudi lovci na nek način oškodovani (škodo lovci plačujemo iz lastnih sredstev).

Lovski pozdrav !

Starešina LD Padež, **Ladislav Vesel**, Foto **Jože Kastelic**

Cvetlične zasaditve v letu modrosti

Drage ljubiteljice in ljubitelji cvetja, podprite leto velikih modrosti, ki se v tem času stekajo na planet Zemlja, tudi s svojo cvetlično zasaditvijo! **Roza in modra osvajata svet!** Ljubezen je prepletena z modrostjo!

Ustvarjajte lepši vsakdan s pozornostjo vsemu navdihujočemu v naravi! Bodite izvirni in skrbno izrazite svoje zamisli! Cvetje zdravi!

Naša sodelavka Ana Ponikvar nam prinaša pozdrave otrok iz Malezije

Vinogradniki v Cerovcu

Malica je bila dokaj obilna...

Razmišljanje, ali bi delali???

Razvrstitve letošnjega ocenjevanja vin

Nove nagrade našim vinogradnikom

CVIČEK

zlata medalja - Marjan Muhič in Vili Šušteršič
(gorica Cerovec),
Miha Primc (Kančen dol)

DOLENJSKO BELO

zlata medalja - Bogdan Brunner Cerovec),
Jože Hrastar (Stari Ljuben)
srebrna medalja - Alojz Šurla (Ljuben) in
Branko Šurla (Stari Ljuben)
priznanje - Marjan Muhič (Cerovec)

BELI PINOT

srebrna medalja - Jože Hrastar (Stari Ljuben)

LAŠKI RIZLING

srebrna medalja Vili Šušteršič (Cerovec)

DOLENJSKO RDEČE

priznanje - Jože Hrastar (Stari Ljuben)

ŽAMETNA ČRNINA

srebrna medalja - Vili Šušteršič (Cerovec)

Iskreno čestitamo!

Nazdravimo na nove uspehe!

ŠUM SEKVOJ

NOTRANJE GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

Glasiло krajevne skupnosti Birčna vas.

Glasiло ureja uredniški odbor : glavna urednica Vida Rozenbergar, odgovorni in tehnični urednik Srečko Petric, ostali člani - Darja Marjanovič, Zalka Rkman, Vida Šter, Majda Meštrič, Ana Ponikvar, Tanja Ravbar in Bogdan Mali.

Računalniška pomoč: Tjaša in Tilen Rozenbergar, Matej Fink

Glasiло ni lektorirano.

Glasiло je natisnjeno v 500 izvodih.

Grafična realizacija : Tomograf Novo mesto

Fotografija : Srečko Petric in krajani

Naslov uredništva :

Birčna vas 1,

8000 Novo mesto